DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. XCVII 2012 OCTOBER – SPALIO 23, NR. 21.

DEVYNIASDEŠIMT SEPTINTIEJI METAI

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

VADAI PO NOBELIO PREMIJOS ŽADA EUROPAI „ASMENINĘ ATSAKOMYBĘ"

Europos Sąjungos (ES) vadovai, reaguodami į praėjusią savaitę Bendrijai paskirtą Nobelio taikos premiją, spalio 19 d. pažadėjo „asmeninę atsakomybę", kad žemyne būtų užtikrinti „pažanga ir klestėjimas".

„Ši premija yra garbė", – sakoma 27 ES valstybių vadovų pareiškimo projekte, kurį gavo *AFP*. Pareiškimas bus paskelbtas baigiantis dviejų dienų viršūnių susitikimui.

„Netikrumo metu šis pagerbimas už praeities pasiekimus yra įtaigus kreipimasis (raginant) saugoti ir stiprinti Europą kitai kartai, – sakoma pareiškime. – Suprasdami, kad šios taikių interesų bendrijos pažangai reikia nuolatinio rūpinimosi ir tvirtos valios, Europos Vadovų Tarybos nariai savo asmenine atsakomybe laiko užtikrinimą, kad Europa išliktų pažangos ir klestėjimo žemynu".

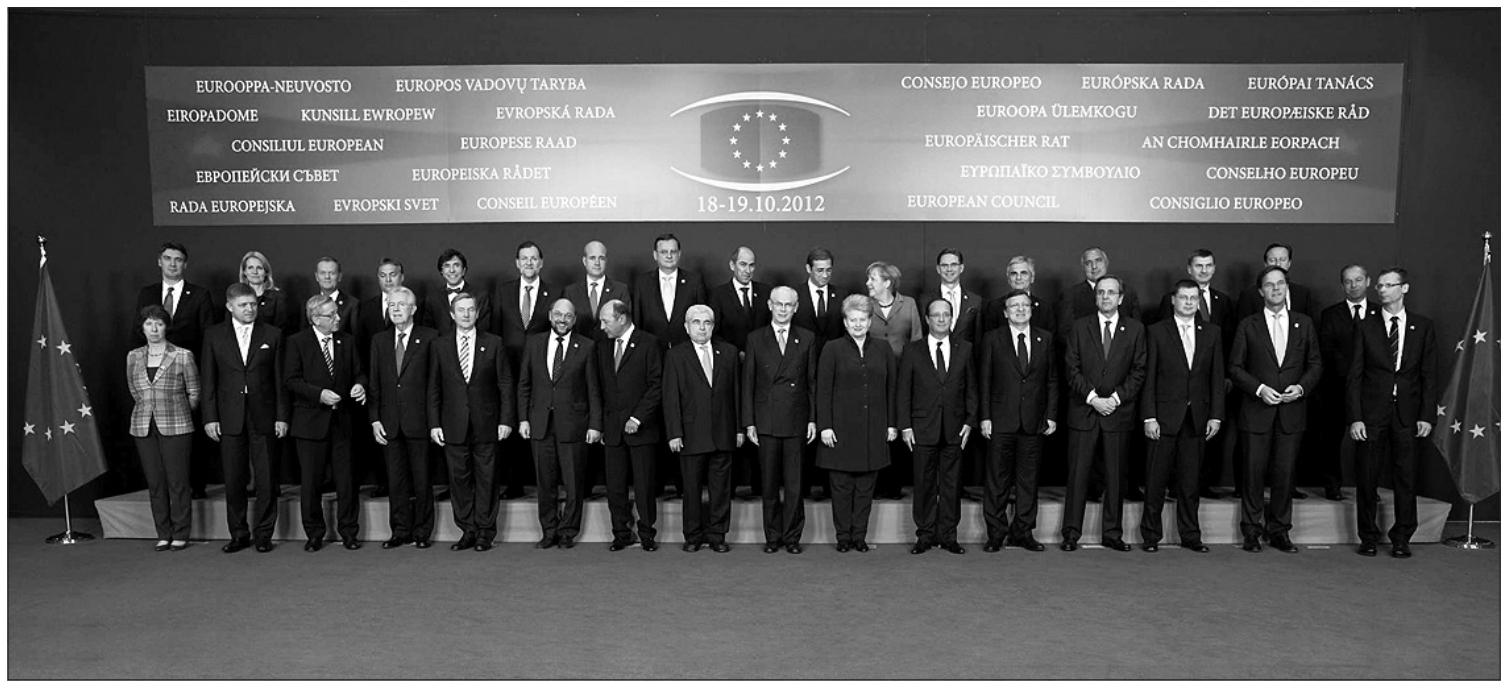

ES viršūnių taryboje dalyvauja ir prezidentė Dalia Grybauskaitė. *The Council of the European Union nuotr.*

ES prezidentas Herman Van Rompuy spalio 18 d. pakvietė visus 27 vadus vykti į Oslą atsiimti Nobelio premijos ir sakė, kad dabartiniai bloko sunkumai yra niekis, palyginti su tomis kliūtimis, kurias turėjo įveikti Bendrijos tėvai steigėjai.

„Kad būtų paminėta ši džiugi proga, viliuosi, visi ES valstybių ar vyriausybių vadovai galės prisidėti prie iškilmių Osle gruodžio mėnesį", – sakė H.Van Rompuy.

Pagal Nobelio premijų protokolą H.Van Rompuy per apdovanojimo įteikimą ant pakylos lips drauge su Europos Komisijos pirmininku Jose Manuel Barroso ir Europos Parlamento pirmininku Martin Shulz.

ES valstybių vadai, jeigu dalyvaus gruodžio 10-osios šventėje, sėdės tarp žiūrovų.

ES, kurios daugelį narių prislėgė skolų kalnas, taip pat turi nuspręsti, ką daryti su beveik vienu milijonu Nobelio premijos eurų. ***ELTA***

NOBELIO TAIKOS PREMIJA SKIRTA EUROPOS SĄJUNGAI

Šių metų Nobelio taikos premija spalio 12 d. buvo skirta Europos Sąjungai (ES) - institucija, kuri šiuo metu yra krečiama krizės, tačiau yra laikoma daug prisidėjusia prie jau ilgiau nei pusę šimtmečio trunkančios taikos žemyne, nuniokotame Antrojo pasaulinio karo.

„Sąjunga ir jos pirmtakai ilgiau nei šešis dešimtmečius prisidėjo prie taikos ir susitaikymo, demokratijos ir žmogaus teisių Europoje", - Norvegijos Nobelio komiteto pirmininkas Thorbjoern Jagland sakė Osle.

„Per 70 metų laikotarpį Vokietija ir Prancūzija kovėsi trijuose karuose. Mūsų dienomis karas tarp Vokietijos ir Prancūzijos neįsivaizduojamas. Tai rodo, kaip gerai nukreiptomis pastangomis ir stiprinant abipusį pasitikėjimą istoriniai priešai gali tapti artimais partneriais", - sakė jis, aiškindamas šių metų komiteto sprendimą.

Tačiau šis apdovanojimas tapo staigmena tuo metu, kai Europos solidarumas patiria didžiausią per kelis pastaruosius dešimtmečius iššūkį, atsiradus giliam atotrūkiui tarp prasiskolinusių Bendrijos šalių ir turtingesnio šiaurinio regiono, vadovaujamo Vokietijos, kuris tik nenoriai ryžtasi gelbėti savo partneres.

Kol kas neaišku, ar šis įtemptas bendradarbiavimas padės išsaugoti Europos projektą, tačiau gili krizė dar labiau padidino atotrūkį tarp piliečių įvairiose Bendrijos šalyse ir Briuselio, seniai laikomo pernelyg nutolusiu ir biurokratiniu.

„ES šiuo metu išgyvena itin didelius ekonomikos sunkumus ir nemažus socialinius neramumus, - spalio 12 d. pripažino Th.Jagland. - Norvegijos Nobelio komitetas nori sutelkti dėmesį į tai, ką laiko svarbiausiu ES rezultatu: **sėkmingą kovą už taiką ir susitaikymą, už demokratiją ir žmogaus teises.** Stabilizuojantis vaidmuo, kurį atliko ES, padėjo didžiąją dalį Europos iš karų žemyno paversti taikos žemynu."

Kita vertus, šios organizacijos įkūrimas laikomas svarbiu veiksniu, padėjusiu sukurti taiką ir stabilumą karo nuniokotame žemyne, suartinant buvusias didžiausias priešininkes Prancūziją ir Vokietiją bei nukreipiant jas bendru keliu.

Europos Komisijos vadovas Jose Manuel Barroso sakė, kad premija yra „didelė garbė" 500-ams milijonų Europos Sąjungos (ES) piliečių.

„Tai didelė garbė visai ES, visiems 500-ams mln. piliečių", - „Twitter" parašė J.M.Barroso.

Jam antrino ir Europos Parlamento vadovas, vokiečių socialistas Martin Schulz.

„Labai sujaudintas, pagerbtas, kad ES laimėjo Nobelio taikos premiją. Susitaikymas yra ES esmė. Ji gali tarnauti kaip įkvėpimas", - parašė jis „Twitter".

„Nobelio premija ES. Tuo metu, kai Briuselis ir visa Europa griūva į skurdą. Kas toliau? „Oskaras" Van Rompuy?" – savo ruožtu atkirto euroskeptikas Nyderlandų įstatymų leidėjas Geert Wilders, turėdamas omenyje Europos Sąjungos prezidentą Herman Van Rompuy.

Vieningosios Europos idėja pradėjo įgyti konkretesnį pavidalą nuo 1950 metų gegužės 9 dienos, kai tuometis Prancūzijos užsienio reikalų ministras Robert Schuman pasiūlė suvienyti savo šalies ir Vokietijos Federacinės Respublikos akmens anglių ir plieno išteklius, įsteigiant naują organizaciją, prie kurios galėtų prisijungti ir kitos Europos šalys.

Nepaisant pasikartojančių sunkumų, ES tapo didžiausia pasaulyje bendra rinka, leidžiančia laisvai judėti prekėms, žmonėms, paslaugoms ir kapitalui.

Praėjusiais metais Nobelio taikos premija buvo paskirta Liberijos prezidentei Ellen Johnson-Sirleaf ir jos tėvynainei, „ taikos karei" Leymah Gbowee, mobilizavusiai šalies moteris protestuoti prieš šalį apėmusį pilietinį karą, taip pat Jemeno arabų pavasario aktyvistei Tawakkul Karman, moterų teisių ir demokratijos gynėjai. ***ELTA***

PADĖSIME LIETUVOS VALDŽIAI SIEKTI GYVENTOJŲ PRITARIMO

„Hitachi" prezidentas Hiroaki Nakanishi leidiniui „The Nikkei" sakė, kad Lietuvos gyventojų neigiamas požiūris į Visagino atominę elektrinę nereiškia, kad valdžia nebenori jos statyti. „Hitachi" žada palaikyti Lietuvos valdančiuosius ir padėti siekti žmonių palankumo VAE projektui.

Daugiau nei 60 proc. Lietuvos gyventojų, dalyvavusių referendume dėl naujos atominės jėgainės Lietuvoje statybų, pasisakė prieš.

„Mes žvelgiame į perspektyvas. Mes ir toliau remsime Lietuvos valdžią, kad ji siektų gyventojų palaikymo", – sakė H.Nakanishi.

Nepalanki gyventojų nuomonė „Hitachi" prezidentui esą buvo tikėta. Planų investuoti Lietuvoje koncernas neatsisako.

Referendumas buvo patariamasis, todėl negali sustabdyti projekto. Kol kas daugiausia vietų parlamente iškovojusios darbo partijos vadas Viktor Uspaskich sakė, kad projektas yra gyvas, apie jį reikia diskutuoti.

„Lietuvai labai reikia atominės energetikos", – sakė H.Nakanishi. ***ELTA***

GRAIKIJA BE PINIGŲ LIKS LAPKRIČIO 16 D.

Graikijos premjeras Anton Samar spalio 19 d. sakė, kad jo šalis turi pakankamai pinigų, kad išgyventų iki lapkričio vidurio, tačiau jis taip pat teigė esąs tikras, kad šalis greitai gaus naują tarptautinių kreditorių paskolos išmoką, informuoja *AFP*.

„Šalies atsargų užteks tik iki lapkričio 16 dienos", - per spaudos konferenciją sakė A. Samar ir pridūrė, kad „ekonomikos kraujas - likvidumas - yra nulinio lygio". Tačiau jis yra tikras, kad kitą paskolos išmoką šalis gaus kitą mėnesį ir kad ji eina teisinga kryptimi.

Euro zonos vadovai spalio 19 d. pasidžiaugė Graikijos pasiekta pažanga vykdant reformas, skirtas ir vėl pastatyti ekonomiką ant kojų. Oficialiame ES pranešime leidžiama suprasti, kad Graikija netrukus gaus gyvybiškai svarbią 31,5 mlrd. eurų paramos dalį.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos Seimo rinkimams šiais metais iš valstybės biudžeto skirta 21 milijonas litų. Kartu su Seimo rinkimais vyko ir konsultacinis referendumas dėl naujos atominės elektrinės Visagine statybos, kuriam skirta 1,93 mln. litų.

Prezidentės D.Grybauskaitės nauja patarėja tapo televizijos žurnaliste S.Plaušinytė, kuri bus atsakinga už informacijos apie prezidentės veiklą rengimą, jos pateikimą žiniasklaidai. Prezidentūros spaudos tarnyboje dirba 10 darbuotojų.

Lietuvos gyventojai Rusijos koncernui „Gasprom" per aštuonerius metus permokėjo 5 milijardus litų.

Lietuvoje padegamos bažnyčios. Kulautuvos žmonės nori surasti padegėjus, kurie uždegė Švč. Mergelės Marijos bažnyčią, pastatytą 1932 m. Panemunėje vandalai suplėšė Šv. Kazimiero ir Jėzaus širdies paveikslus, o akmenimis iškūlė Raudondvario bažnyčios langus, sugadino marmurinę skulptūrą. Prieš pora mėnesių sudegė Paštuvos bažnyčia. Neseniai buvo padegta ir Tytuvėnų bažnyčia.

Klaipėdoje pavyko sustabdyti apgaulingą labdaros paramos fondą įkūrusį sukčių, kuris pasisavindavo sergantiems žmonėms išprašytus pinigus. Tai 33 metų vyras R. A.iš penkiolikos įmonių ir atskirų asmenų buvo sulaukęs 10 tūkst. litų paramos. Neabejojama, kad sukčius visus tuos pinigus pasisavino. Jis siųsdavo graudžius laiškus, išgalvotas istorijas apie neįgalius vaikus, įvairiomis ligomis sergančius ir gaudavo nemažai aukų.

Ukmergės rajone įvyko skaudi tragedija, kai berniukas , išgirdęs kad jo mama važiuos dirbti į Norvegiją, pasitraukė iš gyvenimo. Dvylikametis išėjus į lauką pasikorė. Tėvų emigracija labai dažnai virsta vaikų kančia, nes jie mano, kad tėvai jų nebemyli, kai lieka palikti senelių ar net kaimynų priežiūroje. Mažas vaikas nesupranta, kodėl motina paliko jį, jaučiasi kaip našlaitis. Daugelis Lietuvoje likusių vaikų tėvų išvykimą į užsienį vertina kaip didžiulį atstūmimą, nes jie jaučiasi palikti vieni ir nemylimi. Daugėja vaikų nusižudymų visoje Lietuvoje.

Lietuva paminėjo „Titaniko" laivo tragediją, įvykusią prieš šimtą metų. Išleista knyga „Titaniko lietuviai", kurioje minimi keturi žmonės iš Lietuvos, nuskendę kartu su laivu: kun. Juozas Montvila iš Sūduvos, Simas Baniulis, Lietuvos žydas Eliezaras Gilinskis ir Liudvikas Stulpinas. Kunigui J.Montvilai atminti jo gimtinėje, netoli Marijampolės, Nendriniškių kaime, pastatytas paminklinis akmuo. Liubave, kuriame jis kunigavo, pastatytas koplystulpis. Atidengimo metu dalyvavo dar nemažai Montvilų giminės žmonių ir kunigo brolio vaikaitė Marianne Klepacki iš Amerikos.

Vilniaus meras Artūras Zuokas prieš Seimo rinkimus prašė, kad kartu žmonės galėtų pasisakyti, ar pritaria, kad Seimo narių skaičius iš 141 būtų sumažintas iki šimto, bet Lietuvos dabartinio Seimo nariai tą prašymą atmetė. Taip pat buvo siūloma, kad Seimo narys būtų renkamas tik dviem kadancijom.

Grūdų derlius šiemet Lietuvoje padaugėjo tiek, kad užpildyti visi geležinkelio vagonai, talpyklos ir laivai uoste. Valstybės atstovai teigia rekordinio grūdų derliaus sulaukusiems grūdų augintojams eksportuotojams išnuomavę 1,400 vagonų.

Lietuvos Finansų ministrė Ingrida Šimonytė teigia besidžiaugianti tuo, kad kai kurie opozicijos politikai supranta deficito mažinimo svarbą, ir sako, kad, jei Lietuvos ūkis plėtosis, kaip planuojama, o naujoji Vyriausybė laikysis Fiskalinės drausmės įstatymo, viešieji finansai 2016 m. bus subalansuoti.

Liberalų sąjūdis kreipėsi į Vyriausiąją rinkimų komisiją (VRK) su prašymu atidėti Seimo rinkimų rezultatų patvirtinimą. Savo prašymą liberalai grindžia vis dar nebaigtais tyrimais dėl balsų pirkimo. Liberalų sąjūdžio atstovai atkreipia dėmesį, kad nors Seimo rinkimų įstatymas **VRK įpareigoja per 7 d. paskelbti rinkimų rezultatus**, tačiau nuostata, kad VRK „rinkimų rezultatus nustato po to, kai išnagrinėja visus skundus ir nustato visus rinkimų rezultatus apygardoje, taip pat ir rinkėjų, balsavusių užsienyje ir laivuose, balsus" šiuo atveju yra svarbesnė, teigiama partijos pranešime.

Lietuvos Kalėjimų departamento vadovas Artūras Norkevičius teigia, kad rinkimų tvarkos pažeidimų prieš savaitę vykusiame Seimo rinkimų pirmame ture ir referendume įkalinimo įstaigose nebuvo fiksuota, tačiau sako negalintis paneigti žiniasklaidoje paviešintos informacija, esą buvo organizuotas Darbo partijos atstovams palankus nuteistųjų ar suimtųjų balsavimas.

2011 m. Lietuvoje iš 100 tūkst. vyrų mirė 1399.5, o iš 100 tūkst. moterų - 1164.3 asmenys. Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenimis, didžiausias vyrų mirtingumas skaičiuojant 100 tūkst. vyrų buvo Ignalinos (2459.2), Rokiškio (2004.3) ir Zarasų (1996.4) rajonų savivaldybėse. Šiuose rajonuose vyrų mirtingumo rodiklis vidutiniškai 1.5 karto didesnis negu šalies vidurkis.

JAV viceprezidentas Joseph R. Biden ir Atstovų rūmų narys Paul D. Ryan debatų metu Amerikos prezidento rinkimo temomis, kuriuos reguliavo (moderavo) ABC žinių žurnalistė Martha Raddatz. *AP*

B. OBAMOS IR M. ROMNEY DEBATUS STEBĖJO 65 MLN. ŽMONIŲ

Antruosius TV debatus tarp prezidento Baracko Obamos ir jo priešininko rinkimuose Mitt Romney antradienio vakarą stebėjo 65,6 mln. amerikiečių, paskelbė tyrimą atlikusi „Nielsen" bendrovė, kuria remiasi agentūra *AFP*.

Debatus tiesiogiai transliavo dešimt televizijos kanalų, o dar du parodė įrašus.

Pirmuosius B. Obamos ir M. Romney debatus spalio 3-iąją matė 67 mln. JAV piliečių. Atitinkamas rekordas pasiektas 1980 metų spalį, kai net 80,6 mln. žmonių stebėjo žodžių dvikovą tarp tuometinio JAV prezidento Jimmy Carter ir respublikono Ronald Reagan.

Tretieji ir paskutinieji B. Obamos ir M. Romney debatai numatyti šią savaitę Floridoje.

„Reuters/Ipsos" apklausa rodo, kad antruosius TV debatus laimėjo B. Obama. Taip mano 48 proc. rinkėjų. Kad geresnis buvo M. Romney, teigia 33 proc. apklaustųjų. Politikai diskutavo ekonomikos, energetikos ir užsienio politikos temomis. Debatų nugalėtoju B. Obamą vadina ir ekspertai.

LIETUVA NEPRISIIMS ĮSIPAREIGOJIMŲ NEŽINODAMA DETALIŲ

Spalio 18 d., prasidėjusioje Europos Vadovų Taryboje ginčijamasi dėl bankų sąjungos ir priežiūros, vadinamojo, euro zonos biudžeto, bet nesitikima, kad šis susitikimas pateiks galutinių sprendimų. Prezidentė Dalia Grybauskaitė kol kas pasiūlymų plačiau nekomentuoja, tik užtikrina, kad Lietuva nesijungs prie mechanizmų, kurių detalių iki galo nežino, tačiau ieškoti išeičių netrukdys.

ES kalbant apie gilesnę integraciją, vis garsiau skamba ir didesnės atsakomybės šalininkų balsas. **Vokietijos kanclerė Angela Merkel siūlo Europos Sąjungai suteikti teisę vetuoti nacionalinius biudžetus.**

Lietuvos Prezidentė pažymi, kad tokiam pasiūlymui įgyvendinti reikėtų europinių sutarčių pakeitimų.

„Aš neskubėčiau teigti, kad (Vokietija) būtent taip siūlo. Vokietija puikiai supranta, kad tai būtų jau už Europos sutarčių ribų, ir tam reikėtų keisti mūsų sutartis. Taigi nemanau,kad tai būtų įmanoma padaryti", - sakė D. Grybauskaitė.

Nemažai dėmesio Europos vadovai ketina skirti bankų sąjungos klausimui. Birželio mėnesio Vadovų Taryboje nuspręsta, kad sukūrus veiksmingą priežiūros sistemą, Europos mechanizmas (ESM) galėtų tiesiogiai rekapitalizuoti bankus. Tokios šalys narės, kaip Ispanija ir Airija sprendimą sutiko džiaugsmingai, o Vokietija, Suomija ir Olandija spustelėjo stabdžius.

Šių šalių vadovai aiškiai leidžia suprasti, kad ESM galėtų realiai pradėti veikti tik tada, kai pradės veikti priežiūros mechanizmas, ir jis neturėtų prisiimti atsakomybę už senas skolas.

Klausimų kelia ir pati centralizuota bankų priežiūra. Už ją turėtų būti atsakingas Europos centrinis bankas, prieš tai aiškiai atskyrus jo pinigų politikos ir priežiūros funkcijos. Bet ne euro zonos narės tokiu atveju neturėtų balso teisės, ir negalėtų dalyvauti sprendimų priėmime. Taigi kviečiama galvoti apie jų integracijos galimybes.

„Pasitarėme ir su mūsų centriniu banku, kol nematome detalių, nežinome savo teisių, mes, ne euro zonos šalys, neskubėsime prie to prisijunginėti. Dar diskutuosime konceptualiai, nestabdysime kas norės eiti į priekį, bet kol neturėsime aiškumo dėl savo teisių, ar galėsime balsuoti, kokią atsakomybę turėsime prisiimti, tol mes neprisijunginėsime prie jokių pasiūlymų", - sakė D. Grybauskaitė.

Šis klausimas dar kelia nesutarimų ir tarp Prancūzijos ir Vokietijos. Prancūzijos prezidentas Francois Hollande sako, kad Berlynas turėtų nustoti blokuoti tai, dėl ko buvo sutarta dar birželį, o bankų sąjungai turėtų būti pasiruošta iki šių metų pabaigos. Net ir tvarkantis skubos tvarka procedūros tokiems sprendimams priimti trunka pusmetį, tad stipriai abejojama, ar tašką šiuo klausimu būtų galima padėti iki šių metų pabaigos.

Šio susitikimo metu vadovai turėtų pradėti diskusijas apie eurozonos biudžeto įsteigimo galimybę. Tai yra tiesioginis atsakas į Vokietijos reikalavimą steigti fiskalinę sąjungą. *ELTA*

Daug ginčų vyksta JAV prezidento rinkimo debatuose dėl Medicare įstatymo, kurį demokratai nori pakeisti. Nuotraukoje JAV prezidentas Lyndon B. Johnson pasirašo Medicare įstatymą, dalyvaujant buvusiam prezidentui Harry S. Truman. *AP*

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com
P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE ● CLEVELAND, OHIO ● 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis", Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71St St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - $55.00, first class - $78. Single copy - $1.00. Air mail overseas - $130.00.

Prenumerata metams - $55.00, pusei metų - $40.00, pirma klase - $78. Oro paštu į užsienį metams - $130.00. Atskiro numerio kaina - $1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

APIE „DUJOTEKANĄ" IR VYTAUTO POCIŪNO NUŽUDYMĄ

Po Lietuvos Seimo rinkimų spalio l4 dieną, pagal „The New York Times" dienraščio pranešimą spalio 15 d., skaitėme, kad „Lietuva pasuko į kairę".

Šia proga dera prisiminti ką rašė lietuvių kaimynai lenkai savo laikraštyje „Gazeta Polska" rugsėjo 19 dienos laidoje, kurioje aprašyta Lietuva, tarsi ji būtų apraizgyta voratinklių tinklais iš kurių išsilaisvinti nelengva.

Lietuva iki šiol už dujas Rusijos „Gazprom" tiekejai moka didžiausią kainą Europos Sąjungoje: už 1,000 kubinių metrų rugpjučio mėnesį turėjo sumokėti daugiau negu 560 dolerių. Europos Komisija pradėjo tyrimą prieš „Gazprom". Lietuvos pareigūnai jau daugel metų reikalauja tų pačių kainų, kaip moka ir kitos valstybės.

Iki šiol žinomas tyrimas dėl „Gazprom" veiklos Lietuvoje buvo nukreiptas į Rusijos gamtinių dujų tiekimo tarpininkę - 2001 m. įsteigtą „Dujotekanos" bendrovę, kurios steigėjų ir akcininkų tarpe yra „Gazprom" buvęs KGB pulkininkas Piotr Vojeika ir buvęs SSRS Klaipėdos apskrities komiteto pirmasis sekretorius Rimandas Stonys. Ši bendrovė nuostabiu greičiu Lietuvos rinkoje užėmė pirmaujančią vietą. „Dujotekana" pasirašiusi sutartį su „Gazprom" dėl dujų gavimo, 2002 m. pabaigoje jau kontroliavo 40% Lietuvai dujų rinkos. Abi bendrovės įsipareigojo bendradarbiauti 11 metų.

Pagaliau „Dujotekanos" akcininkų biografijos ir jos nepaprastas pasisekimas atkreipė Lietuvos specialiųjų tarnybų dėmesį. Didžiulį dėmesį sukėlė 2006 m. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų, vadovaujamų pulkininko Vytauto Pociūno, parengtas pranešimas. Kontražvalgyba rado, kad ši bendrovė turi ryšius su Kremliaus vadovybe. Atlikę tyrimą pareigūnai nustatė, kad „Dujotekanos" krikštatėvis buvo pats Vladimir Putin, pažymi „Gazeta Polska". Lietuvos ir Rusijos verslininkų prašomas Kremliaus viršininkas leido teikti būsimai bendrovei Rusijos dujas. Vidaus saugumo pareigūnams nebekilo abejonių, kad „Dujotekana" yra Rusijos agentūros priedanga. „Dujotekana" dosniai rėmė Lietuvos organizacijas, politikus ir žiniasklaidą -perspėjo prieš šešerius metus saugumo pareigūnai. Buvo pradėtas tyrimas, kurį laimėjo Kremliaus lobistai. Kai ataskaita buvo pateikta tuometiniam prezidentui Valdui Adamkui, dauguma Vytauto Pociūno bendradarbių buvo... atleisti iš tarnybos, o pats pulkininkas pažemintas pareigose, išsiunčiant diplomatiniam darbui į nereikšmingą Lietuvos konsulatą Gardino mieste. 2006 m. rugpjūčio 23 dieną jo kūnas buvo rastas šalia Brest viešbučio „Inturist". *(Prez. V. Adamkus savo knygoje „Paskutinė kadencija" 2006 m. rugpjūčio 24 dieną pažymėjo, jog „Mums kyla įtarimų, kad tai gali būti politinė žmogžudystė". Psl. 288, Red.)*.

Prieš pat paslaptingą mirtį V.Pociūnas buvo pradėjęs tirti mįslingą Vakarų finansinės pagalbos dingimą Baltarusijos opozicijai per Lietuvą.

Pirmą pergalę prieš „Gasprom" tarptautinėje arenoje Lietuva laimėjo liepos mėnesį, kai Stokholmo arbitražo teismas nustatė, kad Lietuva teisėtai reikalauja Rusijos laikytis Europos Sąjungos taisyklių dėl dujų tiekimo „Gazeta Polska" redakcijai pavyko gauti Rusijos Užsienio reikalų ministerijos dokumentą, liudijantį, kad Rusijos valdžiai pranešta apie „Gasprom" Lietuvoje vykdomus nusikaltimus, tačiau Kremlius nieko nedaro tokiai padėčiai pakeisti.

Iš Rusijos importuojamų gamtinių dujų kainos turi būti vienodos visose Europos Sąjungos valstybėse, pareiškė būdamas Vilniuje Europos Komisijos energetikos reikalų viršininkas Giunther Oettinger. Be to, jis paragino Baltijos šalis glaudžiau bendradarbiauti dujų sektoriuje, kuriame trims valstybėms iki šiol nepavyko susitarti dėl regioninio gamtinių dujų terminalo statybos.

S. Tūbėnas

RUSIJOS APŽVALGININKAS:

V. USPASKICH - MŪSŲ ŽMOGUS LIETUVOJE

Maskva, spalio 18 d. Darbo partijos vadovo Viktor Uspaskich istorija yra labai lietuviška, bet gerai pažįstama posovietinėje erdvėje, V.Uspaksich „labai mūsų žmogus Lietuvoje", kuriam prezidentė Dalia Grybauskaitė gali būti priversta leisti formuoti Vyriausybę, rašo Rusijos apžvalgininkas Vadim Dubnov.

Rusijos naujienų agentūra „Ria Novosti" paskelbė V.Dubnov straipsnį „Viktor Uspaskich. Mūsų žmogus Lietuvoje", kuriame pasakojama apie Darbo partijos vado ryšius su Rusijos dujų milžinu „Gazprom" ir Lietuvos politinę kultūrą šalies nepriklausomybės aušroje.

„Dujotiekio statybai į sovietų Lietuvą atvažiavęs kaip paprastas suvirintojas V.Uspaskichas, skirtingai nuo daugelio tautiečių, 1991 metais padarė teisingą sprendimą ir, kaip paaiškėjo, nesuklydo. Jis palaikė nepriklausomybę, šiek tiek pramoko kalbą, vedė lietuvę ir, sukūręs pirmą savo firmą, privatizavo nemažą besitraukusio karinio miestelio nuosavybės dalį gimtaisiais tapusiuose Kėdainiuose", - rašo „Ria Novosti" ir „Radio Svoboda" politikos apžvalgininkas Vadim Dubnov.

Tačiau, kaip pažymi autorius, V.Uspaskich galbūt ir būtų likęs vienu iš daugelio niekam nežinomų provincijos lygio „nuvorišų", „jei ne „Gazprom"".

„Juk tais laikais verslui nebuvo didesnės laimės, kaip įgyti teisę aptarnauti suverenia tapusios tėvynės skolą „Gazpromui". O vėliau ir apskritai užmegzti su juo prekinius-piniginius santykius, į tuometinę istoriją įėjusius kaip barteris", - teigiama straipsnyje.

„Ar tuometinis „Gazprom" pirmininko pavaduotojas Nikolaj Guslistyj buvo V.Uspaskich draugas, ar suveikė kažkokie labiau pragmatiniai svertai, visiškai užtikrintai nežinoma. Tačiau vakarykštis suvirintojas gavo išskirtines barterio teises, kurių dėka, siųsdamas į Rusiją savo agrofirmos vaisių ir daržovių produkciją, tapo, kai kuriais vertinimais, **80 proc.** į Lietuvą tiekiamų rusiškų dujų tarpininku", - rašo V.Dubnov. „Teisybės dėlei reikia pasakyti, kad jo konservai buvo to verti", - priduria autorius.

Anot jo, nors pirmojo Seimo rinkimų turo rezultatai Lietuvoje netapo jokia sensacija, Rusijoje tai buvo suprasta kaip „prorusiškų jėgų" pergalė. Pasak jo, daugiausia mandatų iškovojusios Darbo partijos sąjungininkais tikriausiai taps antri pagal iškovotų mandatų skaičių „dvasiškai artimi socialdemokratai".

Tačiau autorius, siūlo V.Uspaskicho istorijos nevertinti ta prasme, „kurią omenyje turi lietuvių konspirologai ir rusų patriotai, tikintys, kad jo asmenyje Lietuvoje iš tiesų laimėjo prorusiškos jėgos".

„Iš tiesų, Lietuvos rusai ne ypatingai balsuoja už Darbo partiją. Rusų bendruomenė yra priversta į patį V.Uspaskichą žiūrėti visiškai nesuinteresuotai, kadangi pinigų jis jai neduoda pozicionuodamas save išskirtinai kaip lietuvių verslininką ir politiką. Už kurį balsuoja Lietuvos provincijoje tikint, kad tam jis ir milijonierius, kad pasidalintų su bendrapiliečiais", - rašo V.Dubnov.

Pasak jo, V.Uspaskich - tai labai gerai posovietinėje erdvėje pažįstama praturtėjimo istorija. Autorius pažymi, kad Lietuva užima ypatingą vietą buvusioje socialistinių santvarkų erdvėje, kuri dabar tapo regionu su panašiomis verslo manieromis.

V.Dubnov pažymi, kad **Lietuvoje socialdemokratų niekas nevadina „buvusiais komunistais", nors jie, autoriaus teigimu, posovietinėje erdvėje yra komunistų partijos paveldėtojai, kuriuos „išvedė Algirdas Brazauskas"**. „Ir šie paveldėtojai - nuolatiniai visų rinkimų, įskaitant ir šituos, favoritai", - teigiama straipsnyje.

Apžvalgininko teigimu, Lietuva, nors niekada nepamiršo „nei prieškarinės okupacijos, nei tūkstančių iš Sibiro negrįžusių tremtinių", priešingai nei Estija ar Latvija, sovietinėje erdvėje visuomet sugebėdavo surasti terpę, į kurią jai „nebuvo gėda integruotis". Tai, pasak publikacijos, buvo sportas, kinas ar teatras.

„Tačiau, kaip paaiškėjo vėliau, šis nepolitinis artumas galbūt turėjo ir kitą, politinę pusę. Kaip ne be tam tikro cinizmo pripažįsta Estijos reformatoriai, būtent neslepiamas atšiaurumas viskam, kas sovietiška, ir nacionalinių klausimų aštrumas leido jiems nukreipti savo tautiečių dėmesį nuo radikalių liberalių reformų nepatogumų. Kiekvienas proveržis turi turi turėti savą priedangos retoriką", - teigia V.Dubnov.

Tačiau, Lietuvoje, anot jo, „pirminio antikomunistinio ir antiimperinio impulso užteko romantiškam pabėgimui iš TSRS".

„Į tai, ko estai ėmėsi su protestantišku metodiškumu, lietuviai atsižvelgė su visu socialdemokratiniu palaipsniniu požiūriu. Ir dėl to ne tik atsiliko nuo Estijos ir daugelio kitų vakarinių kaimynų, bet, buvusius ryšius su Rusija konvertavę į bendrus verslo interesus, perėmė ir didelę dalį jos ekonominių manierų - žymiai daugiau nei čekai, estai ar lenkai", - rašoma publikacijoje.

„Juk tai toks pažįstamas vaizdas - Viktor Uspaskich, kurio audringoje biografijoje yra ir pabėgimas į Rusiją, kur jis slėpėsi nuo kaltinimų juodąja buhalterija, ir netgi Europos arešto orderis, išduotas Lietuvos prokurorų. Buvo ir keistas sugrįžimas į Lietuvą - su namų areštu, po to sekusiu visų nuodėmių atleidimu ir kokių nors jo bylos, kuri turėjo būti nagrinėjama penkeriais metais anksčiau, detalių nebuvimu. Tarp kitko, buvo ir atsistatydinimas iš ūkio ministro posto įrodžius interesų konfliktą. V.Uspaskich - tai labai lietuviška istorija. Ir tai labai mūsų žmogus Lietuvoje", - teigia autorius.

KALINIŲ BALSŲ PIRKIMO TYRIME – PIRMI ĮTARIAMIEJI

Tyrime dėl galimo kalinių balsų pirkimo Darbo partijos naudai jau yra įtariamųjų. Vienas asmuo, galimai dalyvavęs nusikalstamoje veikoje, yra suimtas. Tai žurnalistams po susitikimo su premjeru Andriumi Kubiliumi patvirtino generalinio prokuroro pavaduotojas Darius Raulušaitis.

Ar įtariamieji bei suimtasis priklauso Darbo partijai, prokuroras neatskleidė.

Ikiteisminis tyrimas atliekamas pagal paviešintą slapta darytų vaizdo įrašų medžiagą. Joje užfiksuotos galimos derybos dėl kalinių balsų pirkimo Darbo partijos bei konkrečių jos kandidatų naudai. ***LRT***

SVEIKINA VYTAUTĄ LANDSBERGĮ

Vilnius, spalio 18 d., ketvirtadienis, Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė pasveikino Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininką Vytautą Landsbergį 80 metų jubiliejaus proga.

„Gerbiamas Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininke Vytautai Landsbergi, leiskite į Jus kreiptis būtent taip ne tik dėl to, kad ėjote garbingas pareigas Aukščiausiojoje Taryboje. Daug svarbiau, kad buvote Pirmas ir ėjote priekyje, kai Tautai reikėjo drąsos ir susitelkimo: Sąjūdyje, nepriklausomybės priešaušriuose ir žengiant pirmuosius itin svarbius savarankiškos valstybės žingsnius", - sakoma šalies vadovės sveikinime.

Pasak Prezidentės, Tautos kvieslys V. Landsbergis visuomet gebėjo būti keliais žingsniais priekyje, tiesė tiltus su demokratiniu pasauliu ir gynė laisvės idealus.

Gražaus jubiliejaus proga valstybės vadovė padėkojo Profesoriui už svorį, suteikiamą politikai, už intelektualinį turinį visuomeniniam gyvenimui, už kūrybą, turtinančią Lietuvą.

Prezidentė palinkėjo Pirmininkui V. Landsbergiui ir toliau išlikti asmenybe, šalia kurios būti nėra lengva, tačiau garbė ir dovana visiems, kuriems nuoširdžiai rūpi Lietuva.

www.president.lt

2012-2013 mokslo metų pradžia rugsėjo 9 d. įvyko Vinco Kudirkos lituanistinėje mokykloje, Elizabeth, NJ. Šventėje dalyvavo LR generalinis konsulas New York Valdemaras Sarapinas, su dovanomis mokyklai ir mokiniams atvyko JAV LB atstovai Laurynas Misevičius ir Danguolė Didžbalienė. Sparčiai augančia mokykla labai rūpinasi mokinių tėveliai. Jie daug prisidėjo ne tik surengiant šventę, bet ir ruošiant patalpas naujiems mokslo metams. *V. Kudirkos lituanistinės mokyklos archyvo nuotr.*

V. LANDSBERGIS PRISIĖMĖ DIDŽIULĘ NAŠTĄ

Pirmasis Lietuvos vadovas atkūrus nepriklausomybę Vytautas Landsbergis tuomet prisiėmė didžiulę naštą ir ištesėjo duotus pažadus, minint jo 80 metų jubiliejų sakė **kardinolas Juozas Audrys Bačkis**.

„Profesorius V.Landsbergis yra aiškus Dievu pasitikinčio ir į jo balsą įsiklausančio žmogaus pavyzdys. Profesorius prisiėmė didžiulę naštą ir ištesėjo duotus pažadus. Jis pats tame kelyje išbuvo sąžiningai", - apie V.Landbergio vaidmenį Lietuvos nepriklausomybės atkūrime sakė J.A.Bačkis.

Spalio 19 d. pradėjęs Seime vykstančią konferencija „Lietuvos valstybės atkūrimo darbai", skirtą V.Landsbergio jubiliejui paminėti, kardinolas taip pat kvietė blokados nepriteklius ir tankų grėsmę atlaikiusius Lietuvos žmones nepamiršti pagrindinių krikščioniškųjų vertybių.

„Mintis, kad pažadėtosios žemės sodai nesužysta taip greitai, kaip daugelis mūsų svajojome prieš du dešimtmečius, dažną nuvilia. Tačiau šiandien būtų tikra nuodėmė gailauti, kad esame Dievo apleista tauta. Gal greičiau per retai į jį kreipiamės, pasipūtę prisiimame sau nuopelnus dėl laimėjimų ir rodome pirštais į kitus dėl nepriteklių", - sakė kardinolas.

Seimo pirmininkė Irena Degutienė, sveikindama konferencijos dalyvius, sakė mananti, jog tokia konferencija vyksta labai tinkamu laiku.

„Lietuva šiandien gyvena rinkimų nuotaikomis, netrūksta emocingų žodinių kovų, ir kartais susidaro įspūdis, kad pamirštame esmę. Pamirštame vertybes, kurios mus kuria, saugo ir stiprina kaip tautą ir valstybę. Pamirštame, kad rinkimai, kaip ir Seimo nario kadencija, prasideda ir baigiasi, o tautos ir šalies istorija turi tęstis. Pamirštame paklausti, koks mūsų vaidmuo, kokia reikšmė tenka mūsų darbams ir žodžiams, jei matuojame juos ne rinkimų kampanijos, o šalies istorijos matu", - sakė I.Degutienė.

Seimo pirmininkė dėkojo pirmam atkurtos Lietuvos vadovui V.Landbergiui sakydama, jog jo „drąsa telkė tautą ir glumino nepriklausomybės priešus".

„Būna situacijų, kai privaloma pasakyti, kad balta yra balta, o juoda yra juoda. Kai vertybių ir principų išdavystė ne tik tampa moralinio silpnumo įrodymu, bet ir veda į pačios demokratijos silpninimą, iš esmės tai silpnina pačią šalį, pamina vertybes, menkina valstybingumą. 1990-1992-ųjų Lietuva ne kartą buvo spaudžiama atsisakyti kai kurių nuostatų, trumpam grįžti į būseną, kuri buvo iki kovo 11-osios, atsisakyti šiek tiek savo laisvės. Dabar baisu pagalvoti: o jeigu Lietuvos politikoje tada būtų nusvėręs požiūris, esą iš tikrųjų verta padaryti vieną kitą kompromisą ir atsisakyti savo laisvės, kiek tos laisvės mums būtų likę tada ir kiek jos turėtume dabar?" - retoriškai klausė I.Degutienė.

Pirmajam po nepriklausomybės atkūrimo Lietuvos vadovui Vytautui Landsbergiui trečiadienį sukako 80 metų. V. Landsbergis vadovavo Aukščiausiajai Tarybai 1990 metais priimant Kovo 11-osios aktą, kuriuo atkurta Lietuvos nepriklausomybė. Jo vadovavimo metu Lietuva sugebėjo atsispirti Sovietų Sąjungos ekonominei blokadai ir įgijo tarptautinį pripažinimą. 1992-2004 metais V. Landsbergis buvo Seimo narys, 1996-2000 metais ėjo Seimo pirmininko pareigas. Nuo 2004 metų V.Landsbergis yra Europos Parlamento narys.

PRELIMINARŪS RINKIMŲ REZULTATAI IR TOLIAU PALANKIAUSI DARBIEČIAMS

Vilnius, spalio 15 d. (ELTA). Suskaičiavus 1,372 iš 2,017 apylinkių Seimo rinkimų rezultatus daugiamandatėje apygardoje pirmauja - Darbo partija. Jai tenka 23.01 rinkimuose valią pareiškusių rinkėjų balsų.

Pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos skelbiamus preliminarius balsų skaičiavimo duomenis, tolesnė partijų rikiuotė jau keletą valandų nekinta.

Antroji sąraše - Lietuvos socialdemokratų partija, kol kas sulaukusi 19.75 proc. balsavusių rinkėjų palaikymo.

Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai uždirbo 12.72 proc. balsų.

Partijai Tvarka ir teisingumas simpatizavo 9.14 proc. rinkėjų.

„Drąsos kelią" pasirinko 6.91 proc. parlamento rinkimuose dalyvavusių rinkėjų.

Liberalų sąjūdį palaikė 6.37 proc. rėmėjų.

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga su 5.23 proc. smunka link pavojingos patekimo į Seimą ribos, už kurios jau atsidūrė Lietuvos lenkų rinkimų akcija su 4.37 proc. rinkėjų balsų.

Kitos partijos pagal šiuos preliminarius Seimo rinkimų rezultatus mandatų dalybose nedalyvautų, nes nesurinktų Seimo rinkimų įstatymu reikalaujamų 5 proc. rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų.

Pagal skaičiavimus iš 1,372 rinkimų apylinkių, keturios partijos - Liberalų ir centro sąjunga, Krikščionių partija, partija „Sąjunga Taip" ir Socialistinis liaudies frontas kol kas surenka 2-1 proc. rinkėjų balsų.

Autsaideriai preliminarių Seimo rinkimų rezultatų sąraše - Nacionalinis susivienijimas „Už Lietuvą Lietuvoje", partija „Jaunoji Lietuva", Demokratinė darbo ir vienybės partija, Respublikonų partija, Emigrantų partija ir Lietuvos žmonių partija, pelniusios kol kas mažiau 1 proc. rinkėjų balsų.

UŽSIENIO LIETUVIAI SEIMO RINKIMUOSE DAUGIAUSIAI BALSAVO UŽ KONSERVATORIUS IR LIBERALUS

Užsienio lietuviai Seimo rinkimuose daugiausiai balsavo už valdančiuosius konservatorius ir liberalus. Tėvynės sąjungai-Lietuvos krikščionims demokratams balsavę užsienyje atidavė 32.2 proc. balsų, Liberalų sąjūdžiui - 17.52 proc. balsų.

Trečia užsienyje liko Drąsos kelio partija, gavusi 14.78 proc. rinkėjų balsų, ketvirta - Lietuvos socialdemokratų partija su 8.99 proc., penkta - Darbo partija su 6.03 proc. balsų.

Partija „Tvarka ir teisingumas" užsienyje gavo 3.55 proc, sąjunga TAIP - 3.05 proc., Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga - 2.22 proc., Liberalų ir centro sąjunga - 1.52 proc., Lietuvos lenkų rinkimų akcija - 1.31 proc. balsų. Naujamiesčio apygardoje balsuojantys užsienio lietuviai vienmandatėje daugiausiai palaikė konservatorę Ireną Degutienę - 40.11 proc. balsų, Drąsos kelio kandidatė Neringa Venckienė surinko 18.68 proc. balsų. Iš viso užsienyje balsavo per 11 tūkst. rinkėjų, daugiausiai jų balsavo ambasadoje Jungtinėje Karalystėje - per 2.7 tūkst. rinkėjų, ambasadoje Airijoje - per 1,1 tūkst. rinkėjų, diplomatinėse atstovybėse JAV - per 1,1 tūkst. rinkėjų, ambasadoje Belgijoje - per 900 rinkėjų.

Balsavę Jungtinėje Karalystėje daugiausiai balsų atidavė konservatoriams (per 28 proc.), Drąsos kelio partija čia sulaukė per 25 proc., Liberalų sąjūdis - per 18 proc. balsų. Airijoje daugiausiai balsuota už Drąsos kelio partiją - per 26 proc., konservatoriai čia gavo per 19 proc., liberalai - per 14 proc. rinkėjų balsų.

JAV generaliniuose konsulatuose Čikagoje ir Niujorke pirmi buvo konservatoriai (atitinkamai per 39 ir 41 proc.), antra - Drąsos kelio partija (atitinkamai 29 ir 17 proc. balsų). Ambasadoje Vašingtone tuo tarpu pirmi su 44 proc. balsų buvo konservatoriai, antras - Liberalų sąjūdis su 20 proc. balsų.

LITUANISTIKOS TYRIMO IR STUDIJŲ CENTRO KNYGŲ MUGĖ

Spalio 27 d., šeštadienį, Čikagos Jaunimo centro didžiojoje salėje vėl šurmuliuos Lituanistikos tyrimo ir studijų centro (LTSC) knygų mugė. Mintis ją surengti kilo pernai LTSC valdybos pirmininkui dr. Augustinui Idzeliui, kuris įsitikinęs, kad lietuviškos knygos yra vertingos ir įdomios. Be to, labai dažnai, prireikus kokio nors leidinio, žmonės nežino, kur jo ieškoti. Tam ir egzistuoja LTSC: čia galima ne tik pasiskolinti knygų iš bibliotekos, bet ir jų įsigyti.

Visi parduodami dalykai yra LTSC dublikatai - dalykai, kurių mes turime po du, tris ar daugiau vienetų. Kadangi archyvai nuolat plečiasi ir mums reikia daugiau erdvės, nėra prasmės laikyti keliolika to paties daikto kopijų. Pirkdami mugėje žmonės ne tik įsigyja knygą, bet kartu ir paremia centrą finansiškai.

Kaip archyvai atsiduria pas mus?

Kai žmonės atiduoda LTSC savo archyvus: laiškus, dokumentus, nuotraukas, dažnai kartu jie atiduoda ir knygas bei laikraščius, žurnalus. Juos mūsų bibliotekos vedėja Enata Skrupskelytė visuomet kruopščiai patikrina. Tada knygos arba papildo LTSC biblioteką, arba atsiranda dublikatų kambaryje.

Kodėl mes iš karto dublikatų neišmetame?

Būtų mažiau galvosūkio ir išlaidų... LTSC darbuotojai viliasi, kad vėliau ar anksčiau didžioji dalis knygų vėl suranda savo skaitytoją. LTSC vis dar siunčia knygas į Lietuvą. Kadangi didžiosios bibliotekos jau turi sukaupusios nemažą išeivijoje leistų knygų rinkinį, šiuo metu žvalgomės į mažesnių miestelių bibliotekas. Atrodo, kad bendradarbiaujant su Lietuvos Edukologijos universitetu netrukus bus sudaryta siunta išeivijoje leistų knygų, kurios keliaus į Vilniaus krašto mokyklas.

Be to, iš praėjusios mugės rezultatų supratome, kad ir čia, išeivijoje, tos knygos būna įdomios ir reikalingos. Paprastai jas parduodame už labai nedidelę kainą, taigi besidomintys gali pigiai įsigyti tikrai vertingų leidinių.

Kas naujo šioje mugėje?

Šiais metais ypatingą dėmesį skiriame Žilevičiaus-Kreivėno muzikologijos archyvui: sudaromos elektroninės duomenų bazės, peržiūrimos turimos plokštelės, taigi ir ten atsirado dublikatų. Didelė dalis daiktų šiemetinėje mugėje bus susiję su muzika: turėsime nemažai dublikatinių natų rinkinių, plokštelių, knygų muzikologinėmis temomis.

Taip pat turėsime knygų su autorių arba kitų žymių žmonių autografais. Bus galima įsigyti „Lietuvių enciklopediją" (Boston), kuri yra nepakartojamas išeivijos pastangų išleisti savo enciklopediją, nenuspalvintą politiniais atspalviais, įrodymas. Bus ir knygų „Lietuvos Bažnyčios", B. Kviklio „Mūsų Lietuva", angliška „Encyclopedia Lituanica". Taip pat turėsime LTSC leistų knygų. Vis dar galima įsigyti Lietuvių istorijos draugijos išleistą monumentalų veikalą - perspausdintą 1889-1905 m. ėjusį laikraštį „Varpas" (5 tomai).

Mūsų dublikatinių leidinių kambaryje esama nemažai atskirų „Lietuvių kalbos žodyno" tomų, atrodo, kad mugei pavyks sudaryti ir pilną šio leidinio komplektą (20 tomų A-Ž).

Kaip visada, bus knygų vaikams, istorinių leidinių, poezijos, romanų ir pan. Kiekvienas tikrai suras sau įdomių skaitinių.

Kviečiame apsilankyti knygų mugėje, kuri vyks š. m. spalio 27 d. nuo 8:30 val. r. iki 2:30 val. p. p. Jaunimo centro didžiojoje salėje adresu: 5600 S. Claremont Ave., Chicago, IL. Daugiau informacijos info@lithuanianresearch.org arba LTSC „Facebook" puslapyje.

LTSC pranešimas

Rugsėjo 28-29 d. Atlanta mieste, Georgia valstijoje, vykusioje JAV Lietuvių Bendruomenės XX Tarybos pirmoje sesijoje trejų metų kadencijai buvo išrinkta JAV LB Krašto valdyba. Pirmą kartą Bendruomenės istorijoje jai vadovaus naujosios emigracijos bangos atstovė - prieš 11 metų į JAV atvykusi Sigita Šimkuvienė-Rosen (pirmoje eilėje trečia iš k.), gyvenanti New Haven mieste Connecticut valstijoje. Valdybos pirmininke balsų dauguma išrinkta S. Šimkuvienė-Rosen anksčiau Krašto valdyboje ėjo vicepirmininkės organizaciniams reikalams pareigas. Ją pasveikino Tarybos sesijoje dalyvavę Užsienio reikalų ministerijos užsienio lietuvių departamento direktorius Arvydas Daunoravičius, LR ambasadorius Žygimantas Pavilionis ir generalinis konsulas New York Valdemaras Sarapinas. Vykdomuoju vicepirmininku išrinktas Rimantas Bitėnas (antroje eilėje pirmas iš d.), vicepirmininke archyvų reikalams Dalė Lukienė (pirmoje eilėje antra iš k.), vicepirmininku finansiniams reikalams Algimantas Gustaitis (antroje eilėje antras iš d.), vicepirmininke informacijai Loreta Timukienė (pirmoje eilėje antra iš d.), vicepirmininke jaunimo reikalams Liepa Gust, vicepirmininku organizaciniams reikalams Laurynas Vismanas (antroje eilėje pirmas iš k.), vicepirmininku sporto reikalams Arvydas Bubulis, LISS programos direktore Rasa Ardytė Juškienė (pirmoje eilėje trečia iš d.), iždininku dr. Žydrūnas Gimbutas, JAV LB tinklalapio komanda: Danguolė Navickienė (antroje eilėje antra iš k.), dr. Elona Vaišnienė ir Algis Grybas. JAV LB Krašto valdybos Kultūros tarybos ko-pirmininkėmis tapo Rūta Pakštaitė-Cole ir Laima Apanavičienė, Mokslo tarybos pirmininke dr. Regina Balčaitienė, Religinių reikalų tarybos pirmininku kun. Gintaras Jonikas, Socialinių reikalų tarybos pirmininku Gražvydas Supronas (pirmoje eilėje pirmas iš k.), Švietimo tarybos pirmininke Daiva Navickienė, Visuomeninių reikalų tarybos pirmininke Danelė Vidutienė (pirmoje eilėje pirma iš d.). ***L. Timukienės nuotr.***

LONDONE ĮVYKO BRITO SUKURTO FILMO APIE M. K. ČIURLIONĮ PERŽIŪRA

Londone įvyko pirmoji naujo meninio filmo „Laiškai Sofijai" („Letters to Sofia") peržiūra, pranešė Lietuvos Kultūros ministerija.

Filmas sukurtas remiantis žymaus lietuvių kompozitoriaus ir dailininko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio ir jo žmonos lietuvių rašytojos, visuomenės veikėjos, literatūros ir meno kritikės Sofijos Kymantaitės gyvenimo faktais.

Scenarijų šiai kino juostai parašė ir režisavo britas Bob Mullan. Pagrindinius vaidmenis atlieka Rokas Zubovas ir Marija Korenkaitė. Filmas sukurtas lietuvių, rusų ir lenkų kalbomis. Pirmoji filmo premjera įvyko kino teatre „The screening room".

Pristatydamas filmą, režisierius pabrėžė, kad jo kūrinys pasakoja ne tik apie dviejų iškilių asmenybių meilės istoriją, bet ir lietuvių kalbą bei tautinį atbudimą carinėje Lietuvoje.

Žiūrovai buvo perspėti, kad „Laiškai Sofijai" yra vaidybinis filmas ir ne visi filme parodyti įvykiai atitinka tikrovę.

Į klausimą, kada įvyks oficiali filmo premjera, režisierius dar negalėjo atsakyti, tai priklausys nuo festivalių ir distributorių susidomėjimo.

M. K. Čiurlionis (1875-1911) vertinamas kaip didžiausias, kada nors gyvenęs, Lietuvos dailininkas ir kompozitorius. Tarp žymiausių jo muzikinių darbų – simfoninės poemos „Miške" ir „Jūra". Iš dailės darbų populiariausi: „Pasaka. Karaliai", „Rex", Piramidžių ir Žvaigždžių sonatos. ***bernardinai.lt***

GRUZIJOJE ATIDARYTAS LITUANISTIKOS CENTRAS

Lietuvos ambasadorius Tbilisyje Jonas Paslauskas spalio 16 dieną dalyvavo iškilmingame Lituanistikos centro atidaryme Gruzijos technikos universitete.

Sveikindamas Tbilisio akademinę bendruomenę ambasadorius pabrėžė ne tik kultūrinę ir istorinę, bet ir praktinę lietuvių kalbos mokymosi reikšmę.

„Gruzijai įstojus į Europos Sąjungą, jauni specialistai, kalbantys oficialiomis ES kalbomis, turės daugiau karjeros galimybių. Tegul viena iš šių kalbų būna seniausia gyvoji indoeuropietiška kalba – lietuvių", – sakė ambasadorius.

Pasak čia dėstysiančio Lietuvos edukologijos universiteto profesoriaus Vido Kavaliausko, Lituanistikos centro durys atviros ir kitų Gruzijos universitetų studentams. Kadangi susidomėjimas didelis, tikėtina, kad kitais metais įstaiga išaugs į didesnį – Baltistikos – centrą.

LR URM

PITTSBURG, PA

2012 lapkričio 10 dieną Pittsburgo Lietuvių Bendruomenės salėje bus paminėtos Lithuanian Citizens' Society of Western Pennsylvania 100-osios metinės. Mūsų bendruomenė yra ilgiausiai išlikusi Amerikos lietuvių organizacija Vakarų Pennsylvania ir turi ilgą lietuvių ir lietuviškų organizacijų Amerikoje ir užsienyje rėmimo istoriją. Vakarienės metu bus trumpai pristatyta Lietuvių Bendruomenės istorija ir kalbas pasakys svečiai. Šventėje gros lietuvių liaudies muzikos grupė „Biru Bar" iš Indianapolio.

L.C.S. of W.PA inf.

FILMAS „KITA SVAJONIŲ KOMANDA" ČIKAGOJE – DALYVAUS JO REŽISIERIUS M. MARKEVIČIUS

LR Generalinis konsulatas Čikagoje kvietė į filmo „Kita svajonių komanda" („The Other Dream Team") peržiūrą spalio 19 d., kino teatre „Century Centre Cinema" (2828 N Clark St., Chicago, IL 60657).

Peržiūroje dalyvavo ir su žiūrovais bendravo filmo režisierius Marius Markevičius, susirinkusius sveikino LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas. Pasibaigus filmui buvo pratęsimas bendravimo su autoriumi neformalioje aplinkoje.

Vakarą rėmė „Litusco", „Skambink pigiau" ir „ziurektv.com".

PRENUMERUOKITE *DIRVĄ*

METAMS - $55,
PUSEI METŲ - $40,
PIRMA KLASE - $78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - $130.00

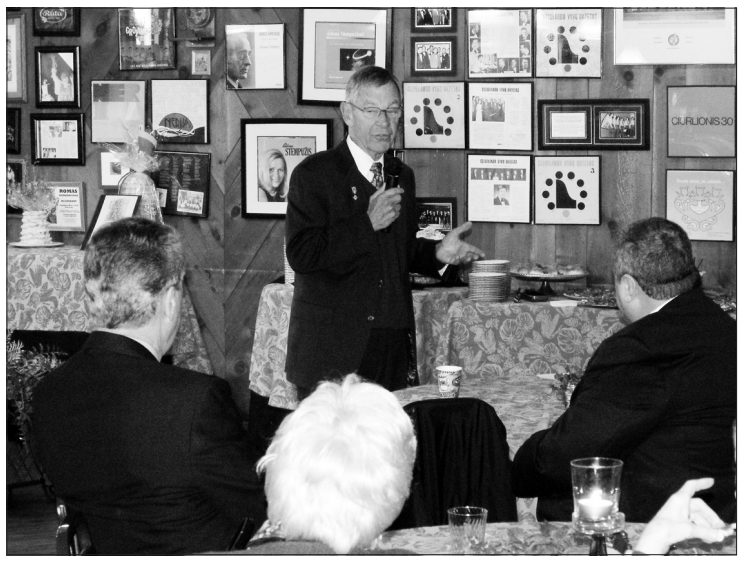

Buvęs sen. G. Voinovich.

TAUTYBĖS IR MITT ROMNEY

Spalio mėn. 12 d., Cleveland, Ohio, lietuvių „Gintaro" restorane įvyko viešas įvairių Cleveland tautybių „atstovų" susirinkimas, kuris, kaip šio straipsnio pavadinimas rodo, turėjo ypatingą, svarbų tikslą. Kadangi apie šį susirinkimą buvo pranešta tik prieš 48 valandas, dalyvių skaičius buvo skandalingai mažas: tik apie 40, įskaitant, išskyrus šio rašinio autorių, ir 4 lietuvius. Toks „skaitlingas" lietuvių pasirodymas yra lyg antausis Cleveland lietuvių bendruomenei. Šios nesėkmės kaltininkai yra organizatoriai (jei tokiais juos galima pavadinti), nesugebėję apie šį susirinkimą pranešti Cleveland tautybių organizacijoms ir jas įtikinti šio susirinkimo svarbą ir būtinybę jame dalyvauti. Tarp susirinkimo dalyvių buvo ir oportunistų, kuriems svarbiausia yra patekti į nuotraukas.

Susirinkimą pradėjo American Nationalities Movement prez. Irene Morrow, prašydama visus atsistoti, ir, atsisukus į JAV vėliavą pakartoti ištikimybės pasižadėjimą. Ji taip priminė liepos mėn. vykusius „Captive Nations" minėjimus ir mūsų pareigą juos tęsti, kartu kviesdama prie mikrofono pirmąjį šio susirinkimo prelegentą, buvusį JAV (OH) senatorių George Voinovich, pristatydama jį ir kaip tautybių vadovą.

Savo trumpoje kalboje sen. Voinovich pabrėžtinai priminė, kad jis visada kreipė daug dėmesio į tautinių grupių veiklą, į Baltijos tautas, NATO bei narystę Europos Sąjungoje. Jis taip pat priminė, kad privalome būti budrūs, nes laisvė nėra garantuota ir kad Mitt Romney tai gerai supranta, kad JAV yra galimybių šalis ir kad jis yra kvalifikuotas vadovas. Jis dar pridūrė, jog kartą, besikalbėdamas su prez. Barack Obama, jis jam priminė, kad prezidentas yra socialistas. Tada jis pakvietė prie mikrofono antrąjį šio susirinkimo kalbėtoją, buvusį New Hampshire gubernatorių John H. Sununu, kuris, prezidentaujant George H.W.Bush, buvo jo „White House Chief of Staff".

Kalbėtojas, 18 minučių kalboje, išreiškė susirūpinimą valstybiniu saugumu, kylančia Rusijos ekonomine jėga, naudojant gamtines dujas kaip spaudimo priemonę siekiant atkurti sovietų imperiją. Jo nuomone Mitt Romney yra labai protingas žmogus, nusipelnęs paramos. Gubernatorius Sununu taip pat priminė, kad šiuose rinkimuose Ohio valstija yra ypatingai svarbi: kaip ji nubalsuos, taip balsuos ir Amerika. Jis dar pridėjo, kad būtų ypatingai svarbu, likus 5-6 dienoms prieš rinkimus, telefonu ar laiškais pasiekti tą paskutinį, dar neapsisprendusių balsuotojų sluoksnį. Kalbėdamas apie rinkimų įkarštį, jis pajuokavo, kad „Captive Nations" minėjimai vyko per karščiausias liepos mėnesio dienas. Jis taip pat pabrėžė prez. George W.W.Bush dideles pastangas vedusias į Sovietų Sąjungos žlugimą, ir Rytų Europos tautų laisvės atgavimą.

Visi JAV piliečiai turi balsavimo privilegiją (jei jie yra registruoti). Tai yra svarbi pilietinė pareiga, didelė atsakomybė ir ypatinga teisė, įgalinti juos daryti permainas valdžioje, nesuklaidintais neteisingos informacijos. Politinės partijos tokius balsuotojus tiesiog gaudo, tačiau etninės grupės dar labai svyruoja. Toks abejingumas negali išeiti į gerą.

Algirdas V. Matulionis

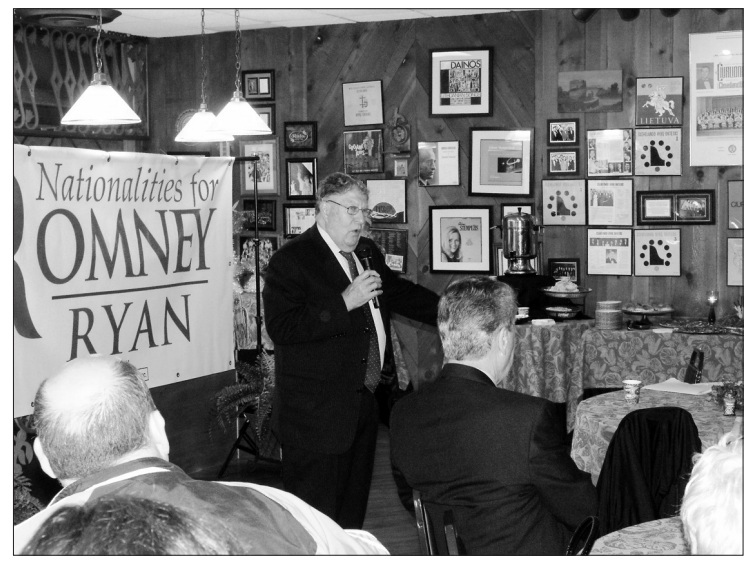

Buvęs New Hampshire gubernatorius John H. Sununu

SANKT PETERBURGE SUSIRINKO RUSIJOS LIETUVIAI

Spalio 4-7 d. Sankt Peterburge įvyko Rusijos lietuvių suvažiavimas skirtas paminėti dvi Lietuvos istorijai ypatingas datas. Šiais metais sukanka 95 metai nuo Lietuvių Tautos Tarybos iniciatyva sušaukto Rusijos lietuvių seimo Petrograde. 1917 m. birželio 9-16 d. Petrapilyje įvykęs seimas turėjo lemiamos įtakos diferencijuojant lietuvių politines nuostatas nepriklausomos Lietuvos valstybės kūrimo atžvilgiu. O spalio 21 d. sukako 150 metų nuo Jono Mačiulio-Maironio gimimo, kuris mokėsi ir dėstė Sankt Peterburgo imperatoriškoje Romos katalikų dvasinėje akademijoje

ANTANAS SMETONA

TAUTINĖS VIENYBĖS IEŠKOTOJAS

Stasys Yla

Vardai ir veidai mūsų kultūros istorijoje

II.

Ar Tumas tikrai norėjo suliedinti sroves, ar tik jų kovą sušvelninti, buvo neaišku. Tumo vienybė buvo daugiau šūkis be programos. Reikalas konkretizuoti šią sąvoką iškilo vėliau, kada, šalia vienybės, pradėta minėti ir bendradarbiavimas. Bet ir ši sąvoka nebuvo ryškinama. Neaiškino nė Kudirka ką reiškia „vardan tos Lietuvos vienybė težydi", bet atrodė siekia ne vienalytiškumo, o demokratinio daugialypiškumo.

Po spaudos atgavimo (1904) tęsė savo darbą dvi išryškėjusios linkmės: **tautiškai politinė** varpininkų — demokratų (būsimų liaudininkų) ir **tautiškai kultūrinė** katalikų, daugiausia kunigų (būsimų krikščionių demokratų). Pirmoji linkmė populiariai buvo vadinama pirmeiviais (progresistais), antroji — atžagareiviais (konservatoriais). Publicistikoje buvo vartojami dar tokie vardai, kaip antiklerikalų ir klerikalų, arba kairiųjų ir dešiniųjų. Šį vardžiavimąsi Tėvynės Sargas bandė pakeisti bene tikslesniais vardais: liberalų ir katalikų.

Trečioji socialistų, radikalų linkmė buvo pradėta J. Šliūpo ir užmesta. Ją atgaivino gyd. A. Domaševičius, talkinamas A. Moravskio. Šiedu pradėjo organizuoti streikus Vilniuje ir 1896 sudarė socialdemokratų programą, įkūrė partiją. Narių sudėtis buvo mišri: lietuviai, lenkai, žydai, rusai. Lietuvos lenkus netrukus „prisijungė" Lenkijos PPS (Polska Partja So-cialistyczna), žydus priglobė naujai susikūręs socialistinis Bundas, o Domaševičių rusai (1899) ištrėmė į Turkestaną. Socialistai turėjo daug simpatikų, išaugusių Maskvos ir Petrapilio universitetuose, bet neturėjo vadų ir dirvos klasių kovai Lietuvoje. Daugelis jų norėjo grįžti į tautinį kelią ir svėrėsi į pozityvistų-liberalų pusę.

„Šitie socializmo atvėsėliai, pasak Tumo, pulkais dėjosi į Vinco Kudirkos krypties demokratus... Jei jie (demokratai) būtų nuosekliai išlaikę V. Kudirkos politinį sintetizmą — dirbti su visa tauta, su visais jos luomais, tik demokratine kryptimi, būtų įsigalėję tiek, kad ir po kelių dešimtų metų tebejaustume. Deja, nebuvo nė vieno vado, kuris būtų buvęs kiaurai persiėmęs V. Kudirkos užsimojimu šaukti į kuopą, į bendrą darbą visus. V. Kudirkos idėja buvo pamiršta, ją nusmelkė miglotas supratimas, kas yra **demos**. Jį vadino **liaudim** ir vaizdavosi lyg kokią... nuo tautos atskeltiną minią, **plebs.** Atsirūgo socializmu — juk plebs arti darbininko. O kai programos nebuvo, tai nebuvo aiškiai formuluotų principų, vieni tebekrypo į socializmą, kiti nacionalizmą, ar tikriau į klierikalizmą, nes tada vieni kunigai tedirbo tikrai kultūrinį tautos darbą mieste ir provincijoje. Buvo neišvengiamas ir demokratų, atskilusių nuo socializmo, skilimas" (Vaižganto Raštai XIX, 1933, 106).

Skilimas įvyko Vilniaus didžiojo seimo metu, kada buvę socialistai įkūrė Valstiečių sąjungą ir sudarė savo centrą, ši kairiųjų demokratų grupė populiariai pradėta vadinti **liaudininkais** ir jų vadai buvo E. Galvanauskas, J. Gabrys, P. Ruseckas, paskui Bortkevičiai, M. Sleževičius, gyd. K. Grinius. Liaudininkai plėtė savo veiklą šalia Demokratų partijos, bet patys neskubėjo iš jos pasitraukti. Vieno jie norėjo, kad demokratai pakeistų vardą iš „lietuvių" į „Lietuvos" demokratus; tada partijos nariais galėsią būti ir Lietuvos lenkai, žydai ir kiti. Liaudininkai pasirodė radikalesni religijos ir kunigų priešai ir didesni mokslo garbintojai. „Socializmo garuose tebebūdami, pasak Tumo, liaudininkai tikruoju mokslu teskelbė ekonomijos mokslą, o kalbos, etnografijos ir tolygių nelaikė mokslu" (Tp).

Tuo laiku pasitraukė iš Vilniaus Žinių J. Jablonskis, susikirtęs su P. Vileišiu dėl kalbinių dalykų. Jis įsteigė **Lietuvos Ūkininko** savaitraštį ir atsakinguoju redaktoriumi pasikvietė Smetoną, o po metų paliko jam ir redaktoriaus pareigas. Savaitraštį leido Demokratų partija, jau pasidalinusi į du frontus. Vienas frontas buvo linkęs į ramesnį kultūros darbą, antrasis — kovoti. Ypač kovingas pasirodė kairiųjų demokratų jaunimas.

Nusivylimas liberalais — persisvėrimas į katalikus

Smetonos pozicija pasidarė gana jautri. Jis nebuvo antiklerikalas ar religijos priešas. Be to, jo interesai mokslams ir tautai buvo platesni. Smetona, pasak M. Biržiškos, reikalavęs, kad „mes nebūtume aklu įrankiu maskoliškųjų partijų ir lenkiškųjų reikalų, tik kad rūpintumės vien savais lietuviškais reikalais" (Lietuvių tautos kelias I, 1953, 153). Prisidėjo ir „kivirčas dėl Lietuvos ir lietuvių demokratų, (kuris) vis smarkėjo ir smarkėjo, kol privedė prie to, kad Smetona savo redaktoriaus vietą galiausiai metė, perleisdamas dr. J. Bagdonui" (Smetona Lietuvos Ūkininke, Nauj. Romuva 1934, N 192, 607).

Pats Smetona savo išsiskyrimą su demokratais taip apibūdina:

— Aš tada laikiausi demokratų partijos, bet buvau tos nuomonės, kad reikia bendrai dirbti inteligentams ir kunigams. Tiek daug buvo lietuviams darbo ir tiek maža šviesuolių darbininkų. Kiti demokratai buvo tam priešingi, todėl ir teko nuo jų atsiskirti. **Lietuvos Ūkininke** dirbau, jam vadovavau kurį laiką, stengiaus išlaikyti jį tautiškoje linkmėje. Bet pamatęs, kad demokratai nepritaria mano žingsniui, išstojau iš L. Ūkininko redakcijos (Naujoji Romuva 1932, N 42, 890).

Smetona grįžo į Vilniaus žinių redakciją ir kurį laiką ten dirbo kartu su J. Tumu. Abu „vienybininkai" ėmė planuoti naują laikraštį, kuris būtų tiltu tarp inteligentų ir kunigų.

(Bus daugiau)

TRIJŲ CHORŲ KONCERTAS

Čikagos priemiestyje – Palos Heights, Ozingo salėje, trys chorai – Čikagos „Dainava", Clevelando „Exultate" ir Toronto „Volungė" spalio 14 d. savo koncertą pavadino „Namų psalmės".

Pirmąją koncerto dalį pradėjo dirigentė Rita Čyvaitė-Kliorienė su Storasto Vydūno kūriniu „Mes Lietuvos vaikai" ir tęsė jos pačios sukurtą dainą „Lietuva – tėvų žemė" Nijolės Kersnauskaitės eilėms.

Dalia Skrinskaitė-Viskontienė dirigavo Vaclovo Augustino „Taikos dvasią" Bernardo Brazdžionio tekstui, Dariaus Polikaičio „Brolį" Justino Marcinkevičiaus žodžiams, Nijolės Sinkevičiūtės „Ryto raselė krito", M. K. Čiurlionio „Anoj pusėj Nemuno" ir Vaclovo Augustino dainą „Ąžuolėli šimtašaki".

Rita Kliorienė vėl dirigavo du kūrinius iš ciklo „Septynios dedikacijos Lietuvai" pagal Jono Tamulionio muziką ir J. Marcinkevičiaus tekstą ir baigė su Juozo Gudavičiaus „Kur giria žaliuoja".

Po pertraukos Darius Polikaitis dirigavo šventos Cecilijos garbei sukurtus Charles Gounod mišias su kameriniu orkestru ir vargonais, ir baigė koncertą su F. Handelio „Aleliuja" iš oratorijos „Judas Maccabėjus".

Koncerto akompaniatorius fortepionu ir vargonas buvo Ričardas Sokas.

Solo partijas atliko Indrė Viskontaitė, Rima Birutienė, Greta Miškinienė, Dalija Sobolevskienė, Kazys Motekaitis, Audrius Polikaitis, Nicola Budimir ir Marius Polikaitis.

Koncerte dalyvavo daugiau negu 800 klausytojų, kurie sustoję dėkojo dainininkams. Gražiai išleista koncerto programa lietuvių ir anglų kalbomis, kurią spausdino „Delta Graphics" spaustuvė.

„Dirvos" inf.

Trijų chorų choristams diriguoja Rita Čyvaitė-Kliorienė. ***Jono Kuprio nuotr.***

ŽAVINGA NAUJIENA

Š.m. spalio 9 d. Dirvos laidoje buvo įtalpintas rašinys „Ar išnaudosime gražią progą?", kuriame buvo informacija apie artėjantį spalio 28 d. Cleveland Muzeum of Art iškilmingą atidarymą puošnų Atrium ir abejotina dalyvavimą Cleveland lietuvių bendruomenės, nepaisant, kad muziejaus direktorius kreipėsi į Cleveland etnines bendruomenes dalyvauti. Atidarymas vyks nuo 11:00 v.r. iki 4:00 v.p.p.

Malonu pranešti kad Cleveland Lietuvių Kultūros Darželių pirm. Vytas Matas el.laišku pranešė „Dirvai", kuriame konstatavo kad Cleveland Cultural Gardens Federation, kurią sudaro įvairių tautybių darželiai tarp jų Cleveland Lietuvių kultūros darželis, dalyvaus. Pirm. V.Matas kviečia visus lietuvius apsilankyti ir gėrėtis.

Svarbu priminti, kad Cleveland Lietuvių dienos pagrindinė programa vyks spalio 27 d. ir visi lietuviai po 10:00 v.r. šv. Mišių šv. Kazimiero šventovėje galės vykti į Cleveland Muzeum of Art.

Algirdas V. Matulionis

NEW YORK, NY

Spalio 5 dieną, Gargiulo's restorane, Coney Island, Katalikų Bažnyčios Brooklyn'o vyskupija įteikė dr. Giedrei Kumpikaitei „Shining Star" apdovanojimą už jos darbą bažnyčioje. Šis apdovanojimas yra pagal Vyskupijos Migration programą, būtent imigrantai, kurie atvyko į Ameriką, pasižymėjo savo profesijose ir buvo ištikimi Katalikų Bažnyčiai.

NY apygarda, Manhattan ir Brooklyn-Queens apylinkės kartu su LR generaliniu konsulatu New Yorke organizuoja koncertą, skirtą Maironio 150-osioms gimimo metinėms paminėti. Koncertas vyks spalio 26 d. 19:30 val. adresu Salmangundi Club, 47 Fifth Ave. (tarp 11 ir 12 gatvių), New York, NY 10003

New York'o metinis maratonas vyks lapkričio 4 d. Dalyvaujantys lietuviai kviečiami burtis į lietuvių komandą ir užsiregistruoti Lietuvos konsulate siunčiant el.paštu laišką adresuotą: kons.niujorkas@urm.lt arba skambinti telefonu: 212 354-7840.

AW inf.

CHICAGO, IL

Lapkričio 2 d., penktadienį, 7:30 val. v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., IL 60636) vyks Sigutės Ach parodos atidarymas ir Roberto Danio poezijos vakaras „Vienatvės paros". R. Danio poeziją skaitys aktorė Birutė Mar, smuikuos Sigitas Rubis.

Spektaklis „Jis ir Ji", pagal rašytojo Jono Biliūno (1879-1907) ir jo žmonos Julijos Janulaitytės-Biliūnienės (1880-1978) laiškus - **lapkričio 4 d., sekmadienį, 2 val. p. p.** vyks Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636). Scenarijaus autorė ir režisierė - Birutė Mar. Vaidina: Birutė Mar ir Aleksas Kazanavičius, dalyvauja smuikininkas Sigitas Rubis.

ŠAULIŲ SUVAŽIAVIMAS

Lietuvos šaulių organizacijos užsienyje XIX suvažiavimas įvyko spalio 6 ir 7 dienomis Čikagoje. Suvažiavime dalyvavo JAV ir Kanados šauliai. Buvo atvykęs ir Lietuvos šaulių sąjungos vadas pulk. A. Pleskys. Lietuvos Krašto apsaugos ministro įsakymu už nuopelnus buvo apdovanotas Lietuvių šaulių užsienyje vadas Mykolas Abarius. Suvažiavimo metu buvo išrinktas naujas Sąjungos vadas Julius Rūtenis Butkus.

Sekmadienio rytą šauliai meldėsi už Lietuvą Švč. Mergelės Marijos Gimimo šventovėje, kurioje šv. Mišių auką aukojo šaulių kapelionas kun. Jaunius Kelpšas ir pasakė tai dienai pritaikintą pamokslą. Po pamaldų šauliai atsisveikino su savo svečiais Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės namuose.

ARGENTINA

Šv. Arkangelo Mykolo mokykloje, Villa Adelinos mieste, rugsėjo 8/9 dienomis, vyko ketvirtasis „Tautų susitikimas" kurių tikslas yra atkreipti dėmesį į pasaulyje kultūrų įvairovės turtingumą. Atstovaudami lietuvius ir mūsų draugiją, dalyvavo Robertas Aleksiūnas ir Arnaldas Vezbickas.

Rugsėjo 23 d., sekmadienį, mūsų draugijos jaunimo šokių ansamblis „Dobilas" vadovaujamas E.Cikoto, dalyvavo Buenos Aires miesto savivaldybės organizuotoje Bendruomenių šventėje.

Pakviesti Urugvajaus „Ąžuolyno" ansamblio, šio mėnesio 26-28 dienomis vyks į Urugvajų mūsų draugijos jaunimo „Dobilo" ir veteranų „Gintaro" šokių grupės, vadovaujamos Enrique Cikoto.

Argentinos moterų žolės ritulio komanda kuri iškovojo sidabrinį medalį Londono olimpinėse žaidynėse, turi dvi lietuvių kilmės žaidėjas, Daniela ir Josefina Sruogaitės.

Lapkričio 11 d., sekmadienį vyks mūsų patalpose XXIV-ji Alaus šventė. Gros „Sans Souci" orkestras. Kviečiame visus dalyvauti.

Susivienijimas Lietuvių Argentinoje inf.

APTARTI LITUANISTINIO ŠVIETIMO KARALIAUČIAUS SRITYJE PLANAI

Lietuvos konsulate Tilžėje spalio 9-ąją švietimo klausimus užsienyje kuruojančių Lietuvos institucijų atstovai bei diplomatai su Karaliaučiaus srityje dirbančiais lietuvių kalbos ir etnokultūros mokytojais ieškojo lituanistinio švietimo Karaliaučiaus srityje stiprinimo būdų.

Susitikime dalyvavo Užsienių reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktorius **Arvydas Daunoravičius**, Švietimo ir mokslo ministerijos atstovai, Lietuvos generalinis konsulas Kaliningrade Vaclavas Stankevičius, Lietuvos konsulė Sovetske Liuda Kleimionova ir Karaliaučiaus srities lietuvių kalbos mokytojų asociacijos pirmininkas Aleksas Bartnikas.

Su Karaliaučiaus srities mokytojais jie ieškojo lituanistinio švietimo plėtros būdų ir tarėsi, kaip iki 2013 m. įgyvendinti URM vykdomų neformaliojo švietimo užsienyje funkcijų perdavimą Švietimo ir mokslo ministerijai. ***LR URM***

Lietuvos šaulių sąjungos vadas pulkininkas Antanas Pleskys įteikia buvusiam Išeivijos šaulių vadui Mykolui Abariui žymenį už nuopelnus Lietuvai.

GENERALINIS KONSULAS ČIKAGOJE M. GUDYNAS SU AMERIKOS ŽYDŲ KOMITETO ATSTOVAIS

Šių metų spalio 4 d. generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas konsulate susitiko su vienos didžiausių JAV žydų nevyriausybinės organizacijos – Amerikos žydų komiteto (AJC) – regioninių padalinių vadovais, organizacijos nariais. Generalinis Konsulas M.Gudynas pristatė komitetui Lietuvos užsienio politikos aktualijas, pasidžiaugė suaktyvėjusiu bendradarbiavimu tarp Čikagoje gyvenančių lietuvių ir žydų bendruomenių, pasiūlė komitetui kartu įgyvendinti kultūrinius ir švietimo projektus.

Amerikos žydų komiteto atstovai pristatė generaliniam konsului savo organizacijos veiklą, pasidžiaugė gerėjančiais santykiais tarp Lietuvos ir Izraelio valstybių bei atkreipė dėmesį į nedemokratinėse valstybėse augančią pažeidimų žmogaus teisių srityje tendenciją. Diskusijoje aptarti kiti aktualūs politikos bei ekonomikos klausimai.

LR Generalinio konsulato Čikagoje informacija

LIETUVOS PIRMININKAVIMUI ES BUS SKIRTA BEVEIK 140 MLN. LITŲ

Vilnius, spalio 19 d. (LRT). Dėl Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungai kitąmet šalies institucijoms bus paskirstyta 136 mln. litų, rodo Finansų ministerijos pateikti duomenys.

Pagal ministerijos pateiktą 2013 metų valstybės biudžeto projekto asignavimų suvestinę, didžioji šios sumos dalis - 83,8 mln. litų - teks Užsienio reikalų ministerijai.

18,9 mln. litų bus skirta Aplinkos ministerijai, 7 mln. - Seimo kanceliarijai, 4,9 mln. - Vidaus reikalų ministerijai, 3,8 mln. - Prezidentūrai, 3,5 mln. - Susisiekimo ministerijai, 2,4 mln. - Finansų ministerijai ir beveik 2 mln. litų - Teisingumo ministerijai.

Dar daugiau nei dviem dešimtims institucijų bus skirtos sumos nuo maždaug 1 mln. iki keliasdešimties tūkstančių litų.

Lietuva pusmečio trukmės pirmininkavimą Europos Sąjungos Tarybai iš Airijos perims nuo 2013 metų liepos, o 2014-ųjų sausį perduos Graikijai.

Pirmininkaujanti šalis turi pareigą vadovauti darbo grupėms, kuriose posėdžiauja visų valstybių narių atstovai.

Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai metu planuojama surengti apie 3 tūkst. susitikimų Briuselyje ir Liuksemburge, Lietuvoje vyks apie 180 pirmininkavimo renginių.

Didžiausias renginys - lapkritį planuojamas ES šalių ir Rytų partnerystės valstybių vadovų susitikimas.

Į MISIJĄ AFGANISTANE IŠLYDĖTA NAUJA LIETUVOS KARIŲ PAMAINA

Spalio 18 d. Vilniuje, Valdovų rūmų kiemelyje, į tarptautinę misiją Afganistane išlydėti Lietuvos vadovaujamos Goro provincijos atkūrimo grupės šešioliktosios Lietuvos karių pamainos (PAG-16) kariai.

„Jums teks nelengva užduotis – ne tik susidurti su atšiauriomis sąlygomis Afganistane žiemą, tačiau jūs taip pat turėsite ruoštis, kad 2013 metais Lietuva garbingai baigtų patikėtą užduotį ir perduotų atsakomybę už saugumą Afganistano nacionalinėms saugumo pajėgoms", - sakė R. Juknevičienė, pabrėžusi, kad Lietuvos karių darbas – ypatingai vertinamas sąjungininkų.

Kariams sėkmės linkėdamas laikinai Lietuvos kariuomenės vado pareigas einantis Jungtinio štabo viršininkas brigados generolas Vilmantas Tamošaitis teigė neabejojantis, kad jie susidoros su užduotimis bei dėkojo karių artimiesiems, prisidedantiems prie misijos.

Į Valdovų rūmų kiemelį karių išlydėti taip pat atvyko Krašto apsaugos savanorių pajėgų, kitų kariuomenės padalinių vadovybės atstovai, karių artimieji, draugai.

Jau lapkričio pradžioje į misiją išvykstančios PAG-16 pagrindą sudaro Krašto apsaugos savanorių pajėgų Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės (Vilnius) kariai, kita pamainos dalis sudaryta iš kitų kariuomenės dalinių karių – medikų, karo inžinierių, logistikos specialistų, kt.

PAG-16 pamaina buvo pradėta formuoti praėjusių metų rudenį, jos vadu paskirtas KASP 8-osios rinktinės vadas pulkininkas leitenantas Linas Kubilius. Per dvidešimt tarnybos krašto apsaugos sistemoje metų plk. ltn. L. Kubilius yra tarnavęs įvairiuose kariuomenės padaliniuose, dalyvavo tarptautinėje operacijoje Irake.

Misijai Afganistane išvykstančios pamainos kariai pradėjo ruoštis nuo šių metų pradžios. Dar per atranką tarptautinei misijai kariai turėjo atitikti fizinio pasirengimo, sveikatos ir specifinius kiekvienai pareigybei keliamus reikalavimus. Daugiau nei pusmetį vykusio pasirengimo metu kariai tobulino individualius ir kolektyvinius, kovinio šaudymo, kitus įgūdžius. Per baigiamąjį pasirengimo misijai etapą – vertinamąsias pratybas „PAG-16 iššūkis 2012" Kazlų Rūdoje – PAG-16 kariai įrodė esantys pasirengę misijai Afganistane. ***LR KAM***

LIETUVA IR PASAULIS

Spalio 14 d. vykusiame referendume Lietuvos rinkėjams nepritarus idėjai statyti Lietuvoje naują atominę elektrinę (AE), šiam projektui gresianti rizika gerokai padidėjo, mano Estijos premjeras. Referendumo rezultatai, kurie parodė, jog AE iniciatyvai nepritaria daugiau kaip 60 proc. rinkėjų, gali tapti „papildomu argumentu", kuris paskatintų Estiją iš įmonės „Alstom" užsisakyti antrąjį skalūnų nafta kūrenamą energijos bloką, Estijos parlamente pareiškė Andrus Ansip. Tokia galimybė numatyta 2011 metų sausį pasirašytoje sutartyje.

Lietuvių nenoras pritarti šalies valdžios parengtam naujos atominės jėgainės statybų Visagine projektui, paaiškėjęs po spalio 14-ąją dieną Lietuvoje vykusio patariamojo referendumo šiuo klausimu – skaudus smūgis Japonijos bendrovei „Hitachi Ltd.", prieš tai gavusiai valdžios palaimininą ir jau pasirašiusiai sutartį dėl atominės elektrinės statybų, skelbia *japantime.co.jp*. „Hitachi" ir kiti Japonijos pramonininkai tikisi sėkmingai šalies atominių jėgainių verslą vystyti užsienyje, nes po Fukušimos tragedijos pačioje Japonijoje naujų branduolinių reaktorių kaip ir niekam nebereikia. Jeigu Europoje bei kitur ir toliau kaip ant mielių augs opozicija atominei energetikai, jie bus nenoromis priversti pergalvoti savą verslo strategiją.

Sirijai reikia padėti, o ne taikyti sankcijas ar imtis karinių veiksmų, penktadienį pareiškė Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė, dalyvaudama Europos Sąjungos (ES) viršūnių susitikime. Politikos apžvalgininkas Kęstutis Girnius kritiškai įvertino prezidentės pastabas, kurios kertasi su ES oficialia pozicija.

Išankstiniais Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos duomenimis Seimo rinkimuose ir konsultaciniame referendume Lietuvos atstovybėse užsienyje vykusio balsavimo metu savo valią pareiškė daugiau kaip 12 tūkst. rinkėjų. Lyginant su 2004 ir 2008 metų balsavimo Lietuvos atstovybėse rezultatais, rinkėjų aktyvumas gerokai išaugo. Pažymėtina, kad iki spalio 17-osios į bendrą pirmojo rinkimų turo rezultatų suvestinę įtraukiami iki spalio 14 d. paštu išsiųsti balsavimo biuleteniai, tad balsavusiųjų skaičius dar padidės. Aktyviausiai pilietinę pareigą vykdė Jungtinėje Karalystėje esantys lietuviai – Londone balsavo apie 3 tūkst. rinkėjų.

Lietuvos ambasadorius Tbilisyje Jonas Paslauskas spalio 16 dieną dalyvavo iškilmingame Lituanistikos centro atidaryme Gruzijos technikos universitete. Sveikindamas Tbilisio akademinę bendruomenę ambasadorius pabrėžė ne tik kultūrinę ir istorinę, bet ir praktinę lietuvių kalbos mokymosi reikšmę. „Gruzijai įstojus į Europos Sąjungą, jauni specialistai, kalbantys oficialiomis ES kalbomis, turės daugiau karjeros galimybių. Tegul viena iš šių kalbų būna seniausia gyvoji indoeuropietiška kalba – lietuvių", – sakė ambasadorius. Pasak čia dėstysiančio Lietuvos edukologijos universiteto profesoriaus Vido Kavaliausko, Lituanistikos centro durys atviros ir kitų Gruzijos universitetų studentams. Kadangi susidomėjimas didelis, tikėtina, kad kitais metais įstaiga išaugs į didesnį – Baltistikos – centrą. Šiuo metu lietuvių kalbos kursus Tbilisyje lanko 57 studentai. Planuojama, kad penki geriausi kurso klausytojai kitais metais dalyvaus lietuvių kalbos vasaros kursuose Lietuvoje.

Lietuvos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje spalio 17-ąją surengė vakarą „Laisvės džiazo improvizacijos", skirtą pirmojo atkurtos Lietuvos vadovo, Aukščiausiosios Tarybos - Atkuriamojo Seimo Pirmininko, Europos Parlamento nario, Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato, **profesoriaus Vytauto Landsbergio 80-osioms gimimo metinėms**. Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu jubiliatą sveikino užsienio reikalų viceministras Evaldas Ignatavičius ir nuolatinis Lietuvos atstovas ES ambasadorius Raimundas Karoblis, Vyriausybės – socialinės apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas, Belgijos lietuvių bendruomenės – jos pirmininkas Arnoldas Pranckevičius.

Vaizdo sveikinimą atsiuntė **NATO generalinis sekretorius Anders Fogh Rasmussen** ir Lietuvos nuolatinės atstovybės prie NATO vadovas ambasadorius Kęstutis Jankauskas.

Vakaro metu V. Landsbergis diskusijoje su politologu, filosofu Kęstučiu Girniumi dalijosi mintimis apie Lietuvos nueitą kelią nuo Sąjūdžio, valstybės atkūrimo iki nepriklausomybės įtvirtinimo tarptautinėje arenoje. Renginyje skambėjo literatūrinės-muzikinės improvizacijos: Vytautas Landsbergis skaitė savo kūrybos poeziją, jam akompanavo džiazo virtuozas, saksofonininkas Petras Vyšniauskas. Šventės dalyviai taip pat žiūrėjo Lietuvos televizijoje Giedrės Žičkytės ir Liepos Rimkevičienės sukurtą dokumentinį filmą „Laisvės džiazas", kuriame kuriamas Vytauto Landsbergio – politiko, atvedusio Lietuvą į nepriklausomybę, mąstytojo, kūrėjo, humanisto, portretas.

PLYŠTA ARCHYVINĖS KNYGOS

LVIA direktoriaus pavaduotojas A.Tamulynas didžiuojasi fonduose saugomais seniausiais ir gražiausiais dokumentais, tačiau nėra garantuotas, kada bus sukurtos tinkamos sąlygos jiems saugoti.

Vis daugiau Lietuvos valstybės istorijos archyvo (LVIA) dokumentų dėl prastos būklės nebeišduodami tyrinėtojams, juo labiau plačiajai visuomenei. Gyvybiškai, galima sakyti, reikia juos skaitmeninti, tačiau naujosios technologijos sunkiai pasiekia seniausio Lietuvos archyvo fondus.

„Buvo pas mus ir premjerų, ir prezidentų, - liūdnai juokavo šiemet 160 metų jubiliejų mininčio archyvo direktoriaus pavaduotojas Alfonsas Tamulynas. - Matė, kokia padėtis, tačiau finansavimas toks, kad žiemą saugyklose įjungtas šildymas per mėnesį suėstų visų metų pinigus."

Menkas LVIA finansavimas, Lietuvos genealogijos ir heraldikos draugijos (LGHD) pirmininko pavaduotojos Sigitos Gasparavičienės nuomone, būtų svarbiausia priežastis, kodėl taip vangiai diegiamos informacinės technologijos. Archyvas turi kaip nors išgyventi, todėl susitelkė į genealogijų sudarymo užsakymus, o kitoms veiklos sritims skiria per mažai dėmesio ir išteklių.

„Tiek žmonių ateina, o susiorientuoti čia labai sunku, nes iki šiol nėra įdiegta moderni dokumentų paieškos sistema, - kalbėjo S.Gasparavičienė. - Pavyzdžiui, Lietuvos centrinis valstybės archyvas iš esmės kompiuterizuojamas. Informacija keliama į internetą ir pagal pavardes ar temas jau galima šį bei tą susirasti. O čia reikia profesoriumi būti, kad ką nors rastum. Po truputį sudaromos rodyklės, tačiau jos tokios primityvios. Sako, neturi žmonių, bet genealogijoms jų užtenka. Manau, nukrypta į lengviausią barą. Kiti darbai nedaromi."

Dėl LVIA teikiamų paslaugų ir ribotų galimybių visuomenei naudotis dokumentais LGHD atstovai dar pernai kreipėsi į kultūros ministrą Arūną Gelūną, Lietuvos vyriausiąjį archyvarą Ramojų Kraujelį, Lietuvos archyvarų asociacijos pirmininkę Neringą Češkevičiūtę. Rašte pabrėžta, kad vieninteliai šiuolaikiniai dokumentų išsaugojimo būdai, leidžiantys jais naudotis ir nekenkiantys jų būklei, yra mikrofilmavimas ir skaitmeninimas, taip pat jų bazės internete plėtimas bei tobulinimas. Šis procesas LVIA po truputį vyksta, tačiau dokumentų išsaugojimo (restauravimo) ir jų skaitmeninimo tempas vis dėlto neatitinka dabarties poreikių.

S.Gasparavičienė pripažino, kad į iškeltas problemas šiek tiek atsižvelgta. Seimas, svarstydamas biudžetą, skyrė truputį daugiau pinigų dokumentams mikrofilmuoti. Nupirkti keli nauji mikrofilmų skaitymo aparatai, nors, deja, prastos kokybės. Reikėtų iš esmės modernizuoti archyvo skaityklų darbą. Kol kas čia vyrauja pasenusi kompiuterinė ir programinė įranga, o nemažai archyvinių fondų apyrašų (katalogų) yra seni, painūs, nekompiuterizuoti. Itin svarbių archyvinių fondų apyrašai sudaryti ranka dar carinės Rusijos ar sovietiniais metais rusų kalba.

Nenutrūkstamu srautu

LVIA direktoriaus pavaduotojas A.Tamulynas teigė, kad stengiamasi apimti daugybę veiklos sričių pradedant dokumentų restauravimu, įrišimu, skaitmeninimu, tačiau kol yra toks didelis archyvinių pažymų poreikis, archyvo darbuotojai turi tą darbą atlikti. Užuot tvarkę, sakysim, fondus, restauravę suplyšusias bažnytinių metrikų knygas, perrašę nusitrynusias vardines rodykles, skaitmeninę jas ir kėlę į internetą, turi išduoti archyvines pažymas. Didžiulis lankytojų srautas nebeleidžia atlikti kitų darbų. Juo labiau kad prieš kelerius metus gerokai sumažinta ir etatų.

Viena pagrindinių LVIA funkcijų, kaip pabrėžė A.Tamulynas, - valstybinių institucijų ir piliečių paklausimų vykdymas juridiniams faktams nustatyti, patvirtinti: asmenų gimimas, santuoka, mirtis, kai kada ištuoka. Neįrodęs giminystės ryšių žmogus gali netekti teisės į turtą, negauti pilietybės. LVIA du skyriai tokias pažymas ir išduoda. Pavyzdžiui, 1992-1993 metais gauta daugiau kaip 30 tūkst. paklausimų per metus. Dabar srautas truputį sumažėjo, vidutiniškai būna apie 12 tūkst. paklausimų per metus. Tačiau priimamas naujas įstatymas, tarkim, dėl našlių pensijų, rezistentų statuso ar pilietybės suteikimo termino pratęsimo, ir vėl paklausimų padaugėja.

„Darome būtent tai, kas aktualu visuomenei. Gal norėtume kitus fondus skaitmeninti, nes kadaise pradėjome mikrofilmuoti senuosius aktus ir dalį darbo padarėme, tačiau prasidėjo genealogijų bumas. Paklausimų gausybė, bažnytinių metrikų knygos ėmė plyšti, todėl viską metėme ir pirmiausia ėmėmės jų, - kalbėjo LVIA direktoriaus pavaduotojas. - Pagal pirminį projektą planuota suskaitmeninti 400 metrikų knygų. Dabar dar penkerius metus bus tęsiamas jų skaitmeninimas.

Pavyzdžiui, šiemet suskaitmeninsime apie 20 fondų ir gal tik vieną kitą senąjį aktą. Pagal smulkesnes programas skaitmeninami ir ypač unikalūs dokumentai. Juos jau galima matyti internete. O

(Nukelta į 10 psl.)

LVIA turi ir vienų seniausių nuotraukų Lietuvoje originalus. Jos susijusios su 1863 metų sukilimu ir pateko į archyvą, kai buvo konfiskuoti sukilėlių dvarai. Turint galvoje fotografijos istoriją, šios nuotraukos vienos seniausių ir Europoje. ***LŽ***

KULTŪROS KRONIKA

1919 metais per kovas su bolševikais žuvusių lietuvių karių kapavietė Latvijoje, Červonkos kaimelyje.

„Lietuvos žinios" rašo, jog teisininkas Donatas Januta dažnai atvyksta į gimtąjį Vilnių. Jo turiningus istorinius straipsnius skaitome užsienio lietuvių spaudoje. Su tėvais, žinoma rašytoja Petronėle Orintaite-Janutiene ir Lietuvos prokuroru Kaziu Januta, turbūt tik trejų metukų, artėjant Raudonajai armijai, jam teko palikti Lietuvą. Po daugelio vargų subombarduotoje Vokietijoje jie atsidūrė Augsburgo-Hochfeldo lietuvių stovykloje. Amerikoje jis baigė studijas San Francisco universitete ir ten liko gyventi. Šią vasarą lankėsi ne tik Lietuvoje, bet ir lietuvių gyvenvietėse Baltarusijoje, Seinų krašte, Mažojoje Lietuvoje, Latvijoje - Rygoje, Jelgavoje, Daugpilyje ir šių miestų apylinkėse. Jam didžiulį įspūdį padarė lietuvių gimnazija Rygoje. Joje mokosi 396 mokiniai. Pirmiausia priimami lietuvių šeimų vaikai. Visi, kurie lanko šią mokyklą, ne tik lietuviai, bet ir rusai ar latviai, privalo išmokti lietuviškai. Lietuvos istorijos, geografijos ir lietuvių kalbos pamokos šioje elitinėje gimnazijoje tik lietuvių kalba. Jis aplankė ir netoli Daugpilio esantį mažą Červonkos kaimelį, kuriame 1919 metų rugpjūčio 29 d. vyko didelis mūšis ir Lietuvos kariai sumušė bolševikus. Lietuvos karių kapų tvarkymo komisija surinko žuvusiųjų palaikus, juos Červonkoje palaidojo ir pastatė įspūdingą paminklą. Ant jo yra toks užrašas „Keleivi, pasakyk Lietuvai, kad mes žuvome gindami Tėvynę". Pavardės ant kryžių užrašytos lietuviškai. Labai gražiai prižiūrima kapavietė. Apie Daugpilį sutiko žmonių, kurie, nekalbėjo nei rusiškai, nei angliškai, tik latviškai. Nuotraukoje su bolševikais žuvusių lietuvių karių kapų vieta Latvijoje, Červonkos kaimelyje.

Ar Lietuvai reikia dar vieno operos teatro? Vilniaus miesto opera bus antrasis operos teatras sostinėje. Steigėjai teigia, kad jų tikslas nėra konkuruoti su Lietuvos operos ir baleto teatru. Jos steigėjai - Dalia Ibelhauptaitė iš Anglijos, Asmik Grigorian ir verslininkas Tomas Kučinskas. Teatro direktoriumi paskelbtas Gediminas Šeduikis, muzikiniu vadovu ir vyriausiu dirigentu - Gintaras Rinkevičius. Jų tikslas 2-3 naujos operos kiekvienais metais ir per 5 metus pastatyti 15 naujų operų.

Vilniaus Radvilų rūmuose veikia paroda „Dubingių ir Biržų, kunigaikščiai Radvilos." Tai Dubingių piliavietės archeologiniai radiniai ir didikų atminimo įamžinimo projektai. Paroda atskleidžia svarbius istorinius faktus, ir Radvilų palaidojimo vietas. Pirmą kartą Lietuvoje rodomi Radvilų tėvonijos ir kapavietės Dubingiuose piliakalnio 2003-2011 m. kasinėjimų metu surasti archeologiniai radiniai. Juose ryškus Radvilų politinės, visuomeninės, religinės bei kultūrinės veiklos XVI ir XVII amžių duomenys.

Kun. dr. Rimantas Gudelis, Kupiškio dekanas, šią vasarą Agluonoje, Latvijoje, kur manoma, kad palaidotas karalius Mindaugas ir karalienė Morta, suvažiavusiems maždaug 300 lietuvių, papasakojo apie žuvusius lietuvius karius, kurie gynė Latviją nuo komunistų. Čia pradėtas statyti paminklas karaliui Mindaugui ir Mortai. Po šv. Mišių kurias aukojo kun. dr. R. Gudelis, vyko agapė ant Karaliaus kalno, kur, manoma, buvo karalienės Mortos tėvonija.

Spalio 19 d., Lietuvos nacionaliniame muziejuje atidaroma paroda „Vytautas Landsbergis – 100 knygų", skirta pirmojo atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės vadovo prof. Vytauto Landsbergio 80 metų sukakčiai paminėti. Vytautas Landsbergis – politikas, kultūros istorikas, visuomenės veikėjas, išleidęs per 100 knygų, kuriose pristatomi M. K. Čiurlionio kūrybos tyrinėjimai, nagrinėjami Lietuvos ir tarptautinės politikos klausimai. Yra parašęs poezijos knygų, atsiminimų, suredagavo ir išleido visus M. K. Čiurlionio kūrinius fortepijonui.

Parodoje pristatoma prof. Vytauto Landsbergio čiurlionianada: mokslinės ir publicistinės knygos apie didįjį lietuvių kompozitorių, plokštelės su M. K. Čiurlionio kūrinių, atliekamų prof. V. Landsbergio, įrašais. Eksponuojamos publicistinės knygos apie Lietuvos visuomeninį ir politinį gyvenimą, tarptautinius santykius, Europos Parlamentą, taip pat poezijos ir atsiminimų knygos. Greta leidinių rodomi universitetų garbės daktaro vardo suteikimo prof. V. Landsbergiui diplomai, regalijos ir atminimo dovanos. Tarp eksponatų – Norvegų tautos taikos premijos pažymėjimas, įvairių organizacijų už nuopelnus menui ir taikai įteikti žymenys.

Skaitmeninės archyvinių dokumentų kopijos padėtų išsaugoti jų originalus. *LŽ*

(Atkelta iš 9 psl.)

PLYŠTA ARCHYVINĖS...

skaitykloje pastatytais kompiuteriais įėjus į LVIA vidaus tinklą galima irgi skaityti labai daug sukeltų dokumentų."

Per įgyvendinamus Europos Sąjungos ir kitus projektus LVIA kasmet dalį dokumentų restauruoja, įriša, taip pat kasmet dalį dokumentų mikrofilmuoja ir skaitmenina. Suskaitmeninti dokumentai, pavyzdžiui, dabar itin populiarios metrikų knygos, keliami į internetą. Dėl priekaištų, kad šis procesas vyksta per lėtai, A.Tamulynas patikino, kad dabar tempas spartinamas. Kiek leidžia gaunamos lėšos, kasmet perkama kompiuterių. Už pačių uždirbtus pinigus perkami ir mikrofilmų skaitymo aparatai. Vieni aparatai senesni, dažniau genda, juo labiau kad yra labai intensyviai naudojami. Užsienyje tokius po poros metų nurašo ir perka naujus, o LVIA mėgina taisyti, tačiau sunku gauti detalių. Technika darosi vis sudėtingesnė, o Lietuvoje rinka maža. Pagal mainų programą LVIA jau daugelį metų keičiasi dominančių dokumentų mikrofilmais su Lenkija, ypač su Senųjų aktų archyvu Varšuvoje. Tikimasi ateityje keistis ir skaitmeninėmis kopijomis.

Iš daugiakalbės praeities

„Nesame didžiausias archyvas. Daugiau dokumentų saugoma Lietuvos centriniame valstybės archyve. Tačiau mūsų dokumentai yra seniausi ir gražiausi, - neslėpė pasididžiavimo A.Tamulynas. - O dėl problemų, iš karto sakau: mūsų saugyklos iš principo neatitinka dokumentų saugojimo reikalavimų. **Vasarą per karšta, žiemą per šalta, ir dokumentams nėra gerai.** Problemą gali išspręsti rimta rekonstrukcija. Tokios nėra buvę nuo 1962 metų, kai baigtas statyti LVIA pastatas. Galvota apie rekonstrukciją ir projektas buvo parengtas, bet užėjo sunkmetis. Be to, mūsų sistema pradėjo kitus pastatus statytis. Kol jie nebus baigti, niekas neduos pinigų, kad iš karto keli archyvai būtų statomi ar rekonstruojami, todėl vargiai ar iki 2018-2019 metų prasidės mūsų pastato rekonstrukcija."

LVIA išduodamų skaityti dokumentų apimtimi lenkia, ko gero, kitus Lietuvos archyvus. Jis populiarus ne tik tarp lietuvių, bet ir tarp užsieniečių. LVIA direktoriaus pavaduotojas pripažino, kad daugelis fondų apyrašų, ypač iki Lietuvos valstybės atkūrimo, yra sudaryti rusų arba lenkų kalbomis. Tie, kurie piktinasi, kodėl nėra lietuviškų apyrašų, lauktų toks paaiškinimas: „Jei nemokate skaityti ranka rašyto rusiško arba lenkiško apyrašo, tada mūsų archyve nėra ko veikti, nes ir dokumentų negalėsite perskaityti. Lietuviškų jų beveik ir nėra. Iki 1918 metų - tik vienas kitas, galima sakyti, retenybė. Seniausios knygos parašytos **lotyniškai arba kanceliarine LDK, t. y. senąja gudų kalba**, vėlesniais laikais - senąja lenkų ir senąja rusų kalbomis, o giminių fonduose galima aptikti ir prancūziškai, itališkai, vokiškai ar kitomis kalbomis parašytų dokumentų."

Būna žmonių, kurie pamato, kad nieko nesupranta, padėkoja ir išeina, tačiau pasitaiko ir tokių, kurie reikalauja, kad archyvo darbuotojai jiems išverstų. Tokia paslauga neįeina į LVIA funkcijas. LVIA darbuotojai turi saugoti ir pateikti dokumentus, gali pakonsultuoti, tačiau neturi išteklių sėdėti prie kiekvieno skaitytojo.

Kad ir kaip ten būtų, kasmet dalies fondų struktūra tobulinama ir jų apyrašai jau pateikiami dviem - lietuvių ir originalo - kalbomis. Taip pat sudaromos geografinės, dalykinės, vardinės rodyklės.

Mada ar poreikis

Nuo dokumentų, susijusių su asmens kilmės vietove, apyrašų prasideda kiekvieno archyvo lankytojo kelionė į praeitį. Apyrašuose matyti, kurių metų bažnytinės metrikos knygos išlikusios. Jei jos mikrofilmuotos, gauna mikrofilmus, arba gali pasižiūrėti skaitmeną, jei ši paskelbta internete. Jei ne - duodami originalai. Labai blogos būklės knygos skaitytojas negaus, tačiau jei tikrai nujaučia, kad ten yra, sakysim, senelio, duomenys, gali užsakyti jau mokamą archyvo pažymą.

Anksčiau buvo leidžiama, pasak LVIA direktoriaus pavaduotojo, tiesiog ant palangės pasidėjus veltui fotografuoti metrikų knygas ir kitų fondų dokumentus. Dabar toks fotografavimas uždraustas. Skaitykloje pastatyta technika žmogus už simbolinį mokestį gali pasidaryti kopiją, jei nori - gali užsisakyti. Skaitmeninę ar popierinę kopiją padarys LVIA darbuotojai. Kaina priklauso nuo dokumento. Senųjų dokumentų iki XVIII amžiaus kopijos daromos tik skaitmeninės, kad nebūtų pakenkta originalui.

„Šiokią tokią tvarką padarėme. Aišku, kai kas piktinasi, tačiau taip yra visame pasaulyje. Mes dar leidžiame parkeriais rašyti skaitykloje, o sakysim, Varšuvoje - tik pieštukais. Pasitaiko atvejų, kai skaitytojas parkeriu pasibraukia pavardes archyviniuose dokumentuose. Esame atėmę skaitytojo pažymėjimą kuriam laikui, - pasakojo LVIA direktoriaus pavaduotojas. - Anksčiau archyve dirbdavo mokslininkai, gerai žinantys, ko nori ir kur ieškoti, o dabar įleidžiami žmonės, galima sakyti, iš gatvės. Laisvas priėjimas prie šaltinių. Archyvas atviras visuomenei."

Buvo svarstoma įvesti LVIA abonemento mokestį, tačiau taip ir liko, pasak A.Tamulyno, kad nebūtų pažeidžiama teisė gauti informaciją. Jei paslauga būtų mokama, archyvas gautų pinigų, o ir skaitytojų, tarp kurių, galimas dalykas, yra tokių, kurie ateina iš neturėjimo ką veikti, srautas sumažėtų.

„Kartais prie skaityklos išsirikiuoja eilė žmonių. Sovietmečiu niekas nedraudė metrikų knygų skaityti, tačiau retas kuris tai darė. Dabar atsirado poreikis, o gal mada pasidarė. Anksčiau visi buvo iš valstiečių, o dabar bajorais nori būti. Ateina grafais, išeina nesantuokiniais vaikais. Giminėje lyg ir nebuvo taip, o metrikų knygos rodo", - ironizavo A.Tamulynas.

Aišku, sumažėjęs skaitytojų srautas palengvintų archyvo darbą. Bet ar tai išeitis? Taip pat aišku, kaip pridūrė LVIA direktoriaus pavaduotojas, kad niekas nė lito daugiau archyvui nepridės. Jau žinoma, kad LVIA finansavimas 2013 metais bus 2012 metų lygio.

Šiek tiek istorijos

Seniausias Lietuvos archyvas, kaip pasakojo LVIA direktoriaus pavaduotojas A.Tamulynas, savo ištakomis siekia 1852 metus, kai Rusijos imperatoriaus asmeniniu įsaku Vilniuje buvo įsteigtas Senųjų aktų knygų centrinis archyvas ir per tris dešimtmečius į jį suvežti visi išlikę Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) valstybinių institucijų dokumentai. Vėliau buvo atvežti panaikinto panašaus profilio **Liublino** archyvo, o dar vėliau - ir **Vitebsko** archyvo dokumentai. Prieš Pirmąjį pasaulinį karą Vilniaus archyvas beveik nenusileido Varšuvos senųjų aktų knygų archyvui. Deja, prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui daugiau kaip pusę archyvo, vertingiausi ir seniausi dokumentai, buvo išvežti į Rusiją. Sudėtinga padėtis susiklostė po karo, kai atsikūrė savarankiškos Lenkijos ir Lietuvos valstybės. Pagal pasirašytas taikos sutartis su Rusija išvežti dokumentai bei kitos vertybės turėjo būti grąžintos. Dalį jų susigrąžino Lietuva, dalį - Lenkija. Vis dar nemažam archyvui Vilniuje vėl iškilo grėsmė prasidėjus Antrajam pasauliniam karui. **Įžengus Raudonajai armijai archyvo dokumentai buvo masiškai vežami į Sovietų Sąjungą ir atsidūrė Baltarusijoje.** 1942-1943 metais didžiąją dalį jų daugiau kaip 20 vagonų pavyko susigrąžinti atgal į Vilnių.

Dabartiniame LVIA saugomi seniausi dokumentai iš LDK laikų (XV-XVIII a.), taip pat Rusijos imperijos (1792-1918) ir kaizerinės okupacijos (1915-1918) periodų valstybinių institucijų dokumentai. Dideli bažnytinių įstaigų, buvusių Vilniaus, Telšių (Žemaičių), Seinų vyskupysčių dokumentų nuo XV amžiaus iki 1940 metų kompleksai. Seniausias saugomas šaltinio originalas - Vakarų Europoje rašytos pergamentinės liturginės knygos fragmentas - **datuojamas apie 1280-1330 metus**. Archyve taip pat saugomas labai didelis Lietuvos žymiųjų giminių, tokių kaip kunigaikščiai Radvilos, Sapiegos, Pliateriai, Tiškevičiai, Oginskiai, išlikusių dokumentų nuo XV a. iki 1941 metų kompleksas.

Šiuo metu LVIA yra 1178 fondai. Juose sukaupta daugiau kaip 1 mln. 340 tūkst. saugomų vienetų. Sudėjus vieną dokumentą šalia kito susidarytų apie 17.5 kilometro. Kartu su filialu, kuriame saugomi civilinės būklės aktai nuo 1940 metų, LVIA turi 21 popierinę saugyklą ir tris kitokių laikmenų saugyklas. Jose specialiu užsakymu pagamintuose stalčiuose laikomi rašytinių istorijos šaltinių, saugomų Baltarusijos, Rusijos, Latvijos, Lenkijos, Ukrainos, Švedijos archyvuose ir bibliotekose, mikrofilmai, restauruoti pergamentai ir kiti dokumentai nuo seniausių laikų. Pavyzdžiui, Lietuvos ir Lenkijos valdovų privilegijos ir raštai Vilniaus jėzuitų akademijai ir Vilniaus bei Gardino miestų jėzuitų kolegijoms (1578-1767). Saugyklos įrengtos LVIA pastato rūsyje buvusioje slėptuvėje, nes ten daugmaž pastovus klimatas.

Milda Kniežaitė, LŽ

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770
Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

A.† A.
ADOLFUI ŠČIUKUI

palikus šį pasaulį, reiškiame nuoširdžią užuojautą dukroms **Valentinai Čepienei, Daliai Ščiukaitei**, anūkei **Rasai Rich**, giminėms bei artimiesiems. Adolfas buvo ilgametis Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus narys ir valdybos iždininkas.

Liūdime kartu su Jumis,

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Bostono skyrius

RENGINIŲ KALENDORIUS

SPALIO 27 – 28 d., šeštadienį ir sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijos salėje (18022 Neff Rd.) **vyks *Lietuvių dienos***.
Rengia *LB Clevelando apylinkės skyrius.*

LAPKRIČIO 11 d., sekmadienį – po visų Mišių Šv. Kazimiero svetainėje vyks blynų pusryčiai. Be įprastų blynų bus ir kitų patiekalų. Rengia *Šv. Kazimiero parapija.*

2013 m.

BALANDŽIO 6 d., šeštadienį Šv. Kazimiero parapijos **Atvirkštinės loterijos vakaras**. Vakaronės vieta bei laikas bus vėliau paskelbtas.

UNITED STATES POSTAL SERVICE® **Statement of Ownership, Management, and Circulation (All Periodicals Publications Except Requester Publications)**

1. Publication Title	2. Publication Number	3. Filing Date
DIRVA	1 5 7 - 5 8 0	September 27,2012
4. Issue Frequency	5. Number of Issues Published Annually	6. Annual Subscription Price
bi-weekly	26	$ 55.00

7. Complete Mailing Address of Known Office of Publication *(Not printer) (Street, city, county, state, and ZIP+4®)*: 19807 Cherokee Ave. Cleveland,OH 44119-0010
Contact Person: A.V.Matulionis
Telephone *(Include area code)*: 1 (216) 531-8150

8. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher *(Not printer)*: P.O. Box 19010 Cleveland, OH 44119-0010

9. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor *(Do not leave blank)*
Publisher *(Name and complete mailing address)*: American Lithuanian Press & Radio Assn. "Viltis" P.O. Box 19010 Cleveland, OH 44119-0010
Editor *(Name and complete mailing address)*: Vytautas Radzius 2713 West 71st St.,Chicago,IL 60629-2005
Managing Editor *(Name and complete mailing address)*: n/a

10. Owner *(Do not leave blank. If the publication is owned by a corporation, give the name and address of the corporation immediately followed by the names and addresses of all stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, give the names and addresses of the individual owners. If owned by a partnership or other unincorporated firm, give its name and address as well as those of each individual owner. If the publication is published by a nonprofit organization, give its name and address.)*

Full Name	Complete Mailing Address
American Lithuanian Press & Radio Assn. "Viltis"	P.O. Box 19010 Cleveland,OH 44119-0010

11. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check box → ☒ None

Full Name	Complete Mailing Address

12. Tax Status *(For completion by nonprofit organizations authorized to mail at nonprofit rates) (Check one)*
The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for federal income tax purposes:
☒ Has Not Changed During Preceding 12 Months
☐ Has Changed During Preceding 12 Months *(Publisher must submit explanation of change with this statement)*

PS Form **3526**, September 2007 *(Page 1 of 3 (Instructions Page 3))* PSN 7530-01-000-9931 **PRIVACY NOTICE:** See our privacy policy on *www.usps.com*

13. Publication Title	14. Issue Date for Circulation Data Below
DIRVA	September 25, 2012

15. Extent and Nature of Circulation		Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
a. Total Number of Copies *(Net press run)*		800	800
b. Paid Circulation *(By Mail and Outside the Mail)*	(1) Mailed Outside-County Paid Subscriptions Stated on PS Form 3541(Include paid distribution above nominal rate, advertiser's proof copies, and exchange copies)	482	461
	(2) Mailed In-County Paid Subscriptions Stated on PS Form 3541 *(Include paid distribution above nominal rate, advertiser's proof copies, and exchange copies)*	n/a	n/a
	(3) Paid Distribution Outside the Mails Including Sales Through Dealers and Carriers, Street Vendors, Counter Sales, and Other Paid Distribution Outside USPS®	14	17
	(4) Paid Distribution by Other Classes of Mail Through the USPS (e.g. First-Class Mail®)	99	90
c. Total Paid Distribution *(Sum of 15b (1), (2), (3), and (4))*		595	560
d. Free or Nominal Rate Distribution *(By Mail and Outside the Mail)*	(1) Free or Nominal Rate Outside-County Copies included on PS Form 3541	28	28
	(2) Free or Nominal Rate In-County Copies Included on PS Form 3541	n/a	n/a
	(3) Free or Nominal Rate Copies Mailed at Other Classes Through the USPS (e.g. First-Class Mail)	23	23
	(4) Free or Nominal Rate Distribution Outside the Mail *(Carriers or other means)*	4	4
e. Total Free or Nominal Rate Distribution *(Sum of 15d (1), (2), (3) and (4))*		55	55
f. Total Distribution *(Sum of 15c and 15e)*		650	615
g. Copies not Distributed *(See Instructions to Publishers #4 (page #3))*		150	185
h. Total *(Sum of 15f and g)*		800	800
i. Percent Paid *(15c divided by 15f times 100)*		91.5	90.0

16. Publication of Statement of Ownership
☒ If the publication is a general publication, publication of this statement is required. Will be printed in the October 23,2012 issue of this publication. ☐ Publication not required.

17. Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner: Publisher — Date: Sept.27, 2012

I certify that all information furnished on this form is true and complete. I understand that anyone who furnishes false or misleading information on this form or who omits material or information requested on the form may be subject to criminal sanctions (including fines and imprisonment) and/or civil sanctions (including civil penalties).

PS Form **3526**, September 2007 *(Page 2 of 3)*

LAIŠKAS TAUTININKAMS IR KITIEMS TAUTIEČIAMS

Labai gaila, kad atkurtoji LTS nepasimokė iš anksčiau buvusios LTS klaidų, kai 1996 m. taip pat buvo bandyta kurti koalicija. Ji žlugo, kaip ir visa politinė patirtis rodo, kad kol kas jokia koalicija neturėjo sėkmės. Taip ir ši koalicija ULL su nauju pavadinimu turėjo tik vieną kelią – nesėkmės. Tai lėmė ne tik naujas nežinomas vardas, abejotinos politinės reputacijos partneriai, mažai žinomos ir necharizmatiškos asmenybės, bet labai didelė ir reali 7 procentų grėsmė. Labai retas kas tikėjo, kad juos bus galima peržengti su beveik „tuščiomis" kišenėmis. Rodymasis televizijoje tai vieno, tai kito labai blyškaus lyderio tik blaškė žmonės. Jie tiesiog nežinojo, tai kas čia tautininkai, o kas kažkokie šešėliniai socialdemokratai ar pan.

Todėl dabar pats laikas pamiršti bet kokią ULL šmėklelę (nacionalinę koaliciją „Už Lietuvą Lietuvoje") ir susikoncentruoti į aiškią istorinę politinę TAUTINĘ sąjungą. Aš nesakau, kad buvę koalicijos partneriai kuo nors yra blogi. Anaiptol ne, jeigu jie norėtų tegul įsilieja į tautininkų gretas vykdyti TAUTININKŲ programą.

Ko gali norėti ir siekti Tautininkų sąjungos nariai. Taip, pirmas uždavinys per politinę struktūrą dalyvauti valstybės valdyme. Tai kiekvienos politinės partijos tikslas. Tačiau ne vienintelis. Kiekvienas partijos narys pirmiausia ieško savo idėjos, savo pažiūrų bendraminčių, tarp kurių jis gali jaustis savas, jausti tam tikrą visuomeninį komfortą ir galimybę dalintis savo mintimis, pažiūromis bei rasti bendražygių joms realizuoti. **Taigi, partijos veikla negali prasidėti ir baigtis tik su tais ar kitais rinkimais.** Tai būtų pati didžiausia klaida.

Kiekvieniems rinkimams reikia subręsti, priaugti, sukurti stiprią organizacinę struktūrą, intelektualinę, materialinę ir finansinę bazę, tapti žinomais, matomais. Reikia rasti ir savų oratorių, savo rašytojų, savų įvairių sričių kvalifikuotų specialistų, kurie išmanytų ne tik plačiąją politologiją, bet ir vietines problemas, kitų partijų silpnąsias ir stipriąsias puses. Labai daug ko reikia, labai. Juk pripažinkime, viso to mes neturėjome, arba turėjome labai šykščiai. O mūsų koalicijos partneriai ir tiek neturėjo. Supraskime, kad mūsų ateitis – tik augti, tik viso to siekti. Tikėtis vienadienio sprogimo, gal tik labai žinomų populistinių „šoumenų" samplaika, kokie buvo „Lietuvos prisikėlimo partija". Bet matome, kaip greitai jie išsibarstė be tvirtos ir reikalingos ideologijos.

Mes labai ramiai turėtume apgalvoti ir pasirengti išplėstinei konferencijai arba ir neeiliniam suvažiavimui. Gal reikia koreguoti mūsų programą ir įstatus, o gal ir valdymo struktūrą, jos sudėtį? Apie viską pagalvokime. Tai privestų kiekvieną Tautininkų sąjungos narį į viską pažvelgti giliau, plačiau, kad tik stiprėtume, telktumeisi, bet jokiu būdu neišsibarstytume.

Ilgai neturėtume verkti ir apgailestauti dėl nesėkmių, juo labiau imtis pigių, populistinių akcijų. Orūs ir konstruktyvūs pareiškimai labai reikalingi. Žinoma, neturėdami savo Seimo narių, mes turime labai ribotą galimybę ryškiau reikštis politinėje erdvėje, būti greitai matomi. Tad turime galvoti ir planuoti kasdienį darbą, turėti konkrečios veiklos planus ir juo besąlygiškai vykdyti.

Manau, kad neišnaudojome mūsų nuostatų propagavimo, skleidimo įvairiose konferencijose, metiniuose ir ypatingai istoriniuose renginiuose. Juk tautininkai turi tokią gilią ir plačią istoriją, tiek daug buvusių ženklių tautininkų, apie kuriuos dabar retai kas kalba, prisimena. O juk trūksta pokalbių ir apie tautininkų vaidmenį, tiesiog istorinį vaidmenį dabartiniame globaliame pasaulyje, kai vyksta aiškus šeimos, tautų ir atskirų valstybių vaidmens ištrynimas. **Globalizacijos šmėkla**, kurią šeria milijardais dolerių ir šliaužioja po pasaulį, mums ko gero, yra pavojingesnė už komunistinę, kuri kažkada šliaužiojo po Europą. Taigi pagalvokime kaip gyvensime, ką dirbsime, ko sieksime. Kodėl mes Kaune, o gal ir Vilniuje negalėtume surengti tokias konferencijas, kaip:

- Tautų ir tautinės ideologijos vaidmuo dabartiniame globaliame pasaulyje;
- Žymiausieji prieškario laikų tautininkai ir jų likimai;
- ALTS ir jos veikla saugant lietuvybę ir lietuvių kultūrą JAV;
- Lietuvių tauta kaip Lietuvos valstybės garantas.

Žinoma, gali būti ir kitokios temos. Manau, kad mes nepagrįstai pamirštame savo tautininkiškąją istoriją, ją kūrusius žmones. Ateina lapkričio 1-oji. Štai ir viena iš datų, progų, kai juos galima prisiminti ir uždegti žvakeles ne tik prie ankstesnių, bet ir mūsų kartos, kurių jau neturime, kaip prof. Mečislovo Treinio, Jono Mačio ir kitų.

Norėčiau užsiminti dar apie labai svarbų dalyką, tai tautininkų idėjų, darbų ir planų platesnį viešinimą. Vargu ar mes sugebėtume ir turėtume lėšų laikraščiui, kokiai nors reklamai, skelbimams esamoje žiniasklaidoje. Jau ir anksčiau jai buvome mažai įdomūs, juo mažiau būsime dabar. Lieka vienas kelias - internetas. Turėti savo svetainę labai gerai, bet to nepakanka. Tai labiau operatyvios veiklos, pozicijos ir organizacinės struktūros viešinimo priemonė. Reikėtų leisti periodinį internetinį laikraštį arba žurnalą. Galėtų būti, kol kas tik mėnesinis, pvz., „Tautininkas". Labai panašiai dabar daro mūsų europarlamentarai. Jį galėtume siuntinėti ne tik savo nariams, bet ir daug plačiau, skelbti mūsų „Facebook'o" puslapėliuose, siuntinėti užsienyje gyvenantiems lietuviams, prašyti paskelbti lietuviškųjų organizacijų interneto svetainėse. Manau, nesunkiai galima būtų sudaryti dešimties tūkstančių skaitytojų ratą. Pagalvokime apie tai.

Teisinį įvertinimą tegul padarys teisininkai. Gal jie įvertins ir naudotų „juodųjų technologijų" įtaką. Jau dabar matyti, kad jų buvo tiek daug, kaip nei kuriuose ankstesniuose rinkimuose. Labai trumpai juos galima apibūdinti vienu sakiniu „Supurvinta demokratija ir sutryptas padorumas". Bet tai, kaip matote, jau kito straipsnio tema, kurį galvoju parašyti pasibaigus ir antrajam rinkimų ratui.

Leonas Milčius,
Raudondvaris

„DIRVAI" AUKOJO

B.Karalius, St. Croix, VI 125
M.Motiejūnas, Euclid, OH 100
G.Plukas, Santa Monica, CA..... 100
G.Pauliukonis, Greenwich, CT ... 50
R.Gricius, Agoura Hills, CA..... 48
R.Bitėnas, Bronxville, NY..... 45
B.Platukis, Oneonta, NY 45
A.Muliolis, Euclid, OH..... 30
A.Karasa, Fallston, MD..... 28
A.Gedris, Richmond Hts., OH 25
V.Janukaitis, Detroit, MI..... 25
A.Pažiūra, Oak Pk., CA..... 22
A.Jurkūnas, St. Pete Bch., FL..... 20
S.Cibas, Lynbrook, NY..... 10
B.Navickas, Lemont, IL 10
A.Stašaitis, Redford, MI 10
Kun.J.Bacevice, Cleveland, OH.... 8
A.Barzdukas, Falls Church, VA 8
K.Marcinkevičius,
Chagrin Falls, OH 8
M.Abarius, Farmington Hills, MI . 5
A.Kvečas, Sunny Hills, FL..... 3
R.Šlepetys, Brick, NJ..... 3
A.Babickas, Richmont Hts, OH 2

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

RIČARDAS BERANKIS SUŽAIDĖ LABAI PROFESIONALIAI IR SOLIDŽIAI

Stokholmas, spalio 18 d. (ELTA). Švedijoje vykstančio Teniso profesionalų asociacijos (ATP) „World Tour 250" serijos turnyro „If Stockholm Open", kurio prizų fondą sudaro 486,75 tūkst. eurų, vienetų varžybų aštuntfinalyje spalio 17 d. lietuvis Ričardas Berankis 4:6, 6:4, 6:2 įveikė 28-ąją pasaulio raketę 29-erių metų vokietį Florian Mayer.

Pasak Lietuvos tenisininko trenerio Remigijaus Balžeko, jo auklėtinis dvikovoje su varžovu, kuris praėjusių metų birželį pasaulio reitinge buvo pakilęs į 18-ąją vietą, įrodė savo profesionalumą.

„Man atrodo, tai pirma Ričardo pergalė prieš „Top-30" žaidėją karjeroje. Kovojome su daugeliu, tačiau tai pirma pergalė. Ričardas sužaidė labai profesionalų ir solidų mačą. Jis buvo labai gerai nusiteikęs. Labai gerai atliko visą darbą aikštėje tiek taktiškai, tiek techniškai. Aišku, buvo keletas šiurkštesnių klaidelių, bet jos gerame žaidime ištirpo. Ričardui gerai ėjosi padavimas, buvo aukštas procentas. Iš tikrųjų negalima išskirti vieno kažkokio dalyko, nes jam pavyko padaryti viską kam mes ruošėmės, - kalbėjo treneris. - Po pralaimėto pirmo seto antrajame laimėtas taškas paduodant varžovui buvo labai svarbus, nes vėliau Ričardas išlaikė savo padavimus ir laimėjo setą. O trečiame sete jis jau dominavo nuo pat pirmo kamuolio ir abejonių, kad iškovos pergalę kažkaip nekėlė".

Pirmajame rate 22-ejų metų R. Berankis, kuris pasaulio reitinge užima 95-ąją vietą, 4:6, 6:4, 6:1 įveikė 48-ąją pasaulio raketę 24-erių metų ispaną Albert Ramos.

„Abu mačai buvo sunkūs. A. Ramosas buvo pirmas „Top 50" žaidėjas šį sezoną, kurį mums pavyko nugalėti. Pirmas mačas turnyre visada būna labai sunkus. Mes labai džiaugėmės, kad jį pavyko nugalėti. Nors ispanas ir yra daugiau grunto žaidėjas. Jis yra žymiai lėtesnis nei F. Mayer, - teigė R. Balžekas. - Ričardas labai gerai nusiteikė ir pirmame mače jam taip pat viskas pavyko gerai. Koncentraciją reikia išlaikyti maksimalią tokiuose turnyruose, nes šitie žaidėjai tau nieko nedovanos".

Ketvirtfinalyje R. Berankio lauks kova arba su 27-erių metų kipriečiu Marcos Baghdati, 33-ioji pasaulio raketė, arba su 28-erių metų kolumbiečiu Alejandro Falla, 54. R. Balžeko teigimu, parankesnis varžovas lietuviui būtų Kolumbijos tenisininkas.

„Aišku, geriau būtų žaisti su A. Falja. Jis gal kiek silpnesnis, bet norėtųsi išmėginti jėgas ir su M. Bagdač, nes Ričardas yra gerai pasiruošęs ir jeigu viskas aikštėje guls taip kaip planuojame gali būti įdomu. Čia nėra stebuklų. Su visais galima žaisti, tik viską reikia padaryti patiems. Padaryti tai ką mokam", - sakė R. Berankio treneris.

Patekdamas į ketvirtfinalį, R. Berankis užsitikrino 45 ATP reitingo taškus ir 14 280 eurų premiją. *ELTA*

AMBASADA LONDONE BRITAMS PRISTATĖ LIETUVOS KREPŠINĮ

Lietuvos ambasada Jungtinėje Karalystėje kartu su Lietuvos krepšinio federacija (LKF) spalio 18–20 dienomis organizavo krepšinio populiarinimo renginius, kurių metu Londone lankėsi LKF prezidento Arvydo Sabonio vadovaujama delegacija.

Pasak Lietuvos ambasadoriaus Londone Oskaro Jusio, vizitu siekiama paskatinti aktyvesnį Lietuvos ir JK krepšinio organizacijų, klubų, universitetų bei sporto mokyklų bendradarbiavimą, pasiūlyti britams aukščiausios kokybės lietuvių teikiamas su krepšiniu susijusias paslaugas.

„Siekiame, kad kuo daugiau britų atvyktų į Lietuvą semtis šio mums tokio svarbaus sporto paslapčių", – sakė ambasadorius.

Lietuvos krepšinio atstovai susitiko su kolegomis iš Jungtinės Karalystės krepšinio organizacijų, klubų, šioje srityje besispecializuojančių ugdymo įstaigų ir universitetų.

Taip pat vyko apie legendinės Lietuvos krepšininkų kartos pergales lemtingu šalies istorijos metu pasakojančio filmo „Kita svajonių komanda" peržiūra.

Krepšinio renginius Londone užbaigė šeštadienį rengiamas tradicinės Ambasadoriaus taurės krepšinio varžybų finalas.

LR URM Informacijos ir viešųjų ryšių departamentas

PLAUKIKEI R. MEILUTYTEI - PASAULIO TAURĖS VARŽYBŲ AUKSAS IR BRONZA

Stokholmas, spalio 14 d. (ELTA). Londono olimpinių žaidynių čempionė lietuvė Rūta Meilutytė pasaulio plaukimo taurės varžybų etape trumpajame (25 m) baseine Švedijos sostinėje Stokholme iškovojo antrąją pergalę. 15-metė Lietuvos plaukikė sekmadienį laimėjo 50 m plaukimo krūtine rungtį.

R. Meilutytė finale trečiuoju taku nuotolį įveikė per 29,96 sek. ir 0,62 sek. pagerino nuo 2011 metų spalio 23 dienos sau pačiai priklausiusį Lietuvos rekordą.

Antra finišavo 24-erių metų švedė Jennie Johansson, (30,24 sek.), o trečia - daugkartinė pasaulio čempionė ir planetos rekordininkė 25-erių metų amerikietė Jessica Hardy, (30,48 sek.).

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service
216 481-5397
New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a. P.S. Tire hat!
OPEN
Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm
866 E. 200th St.
Cleveland, OH 44119

LAIŠKAS

PONE ROMNEY, SU SAVIM NENUSINEŠI

Įdomu buvo panagrinėti pono Romney gyvenimą. Įdomu, kodėl ponas Romney jau sukrovęs 250 milijonų dolerių kalną, nenori dalintis su visos Amerikos žmonėmis, ypač tais, kurie buvo Amerikos pamatai ir stiprybė, tai juodadarbiai ir vidurinės klasės žmonės. Jie moka visus mokesčius, kokie tik bebūtų, o jūs, ponas Romney, turėdamas kalnus pinigų sukauptus Amerikoje, superkant mirštančias bendroves, sukrovęs kalnus pinigų randate skylių, kad išvengti proporcingą mokesčių mokėjimą ir kas dar skaudžiau, pinigus laikote užsienių bankuose. Ar nereikėtų jums dėti ranką ant širdies ir paklausti savo sąžinės, iš Amerikos kalnus pinigų susikroviau, o ką aš Amerikai daviau?

Buvo žiaurus Vietnamo karas, kai jūsų amžiaus Amerikos jaunuoliai kovojo ir žuvo Vietname, bet jūsų ten nebuvo, ar ne? Kodėl? Turite penkis sūnus ir aštuoniolika anūkų, ar bent vienas iš jų tarnavo Amerikai ir kovojo, žuvo už Amerikos idealus?

Šventame Rašte labai aiškiai parašyta: „Lengviau dramblys išlys per adatos skylutę nei turtuolis su pinigais pateks į dangų".

Pone Romney, nesididžiuok savo milijonais, manau kad neturi kuo pasigirti dėl žlugusios „Staples". Su savim nenusineš nei vienas.

***Algis Virvytis**, Boston, MA*

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.
Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM
Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: *amberwings@mac.com*

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION
SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ
Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119
DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.
KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI $250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)